Влада - Радам!

Голос України

ГАЗЕТА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

№ 114 (1364) ♦ Вівторок, 25 червня 1996 року ♦ Ціна договірна

ЗЕМЛЯ — ПІД ОСОБЛИВОЮ ОХОРОНОЮ ДЕРЖАВИ

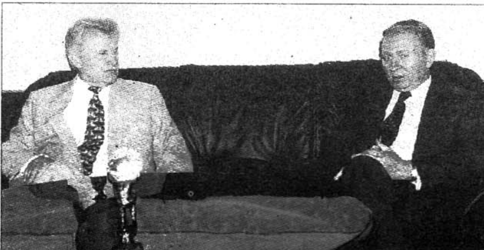
Парламентська хроніка

Ранкове засідання 24 червня

Саме стаття 13 проекту Конституції стала каменем спотикання на ранковому засіданні. У ній, за редакцією Тимчасової комісії, йдеться про те, що держава забезпечує захист усіх форм власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки. Здавалося б, це положення має задовольняти вимоги усіх політичних сил.

(Закінчення на 2-й стор.).

ПРО НАБОЛІЛЕ...

22 ЧЕРВНЯ ПРЕЗИДЕНТ УКРАЇНИ ЛЕОНІД КУЧМА ЗУСТРІВСЯ З ГОЛОВОЮ ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ ОЛЕКСАНДРОМ МОРОЗОМ

Як повідомила Укрінформу прес-служба Президента України, під час робочої зустрічі глави держави з керівником парламенту обговорювалися питання законодавчого процесу в Україні, зокрема, проблеми, що гальмують розгляд та прийняття ряду першочергових законопроектів економічного спрямування.

Мова також йшла про хід обговорення проекту нової Конституції України в другому читанні, необхідність та перспективи завершення роботи з прийняття Основного Закону незалежної держави Україна.

Вийшли в поле жниварі

Збирання ранніх зернових, передусім озимого ячменю, розпочинають господарства Одещини. Першими вивели комбайни на поля механізатори найпівденніших Кілійського, Ізмаїльського, Татарбунарського, Саратського районів. Загалом в області плановано обмолотити хліб на площі близько 700 тисяч гектарів. Обсяги величезні, навантаження на комбайн перевищує півтори сотні гектарів. Це — якщо всі машини залучити до роботи. Однак у багатьох районах десятки комбайнів ще ремонтують. Через брак коштів не створено і достатніх запасів пального та мастил. А тим часом низький травостій та спекотна погода вимагають, здебільшого, швидкого прямого, а не звичного роздільного комбайнування. Інакше в коморах й отих 1700 —1800 тисяч тонн зерна, на які очікують, не буде.

Президенти зустрінуться у вузькому колі

Сьогодні розпочався дводенний офіційний візит Президента України Леоніда Кучми до Польщі. Цього ж дня він зустрінеться з президентом Польщі Александром Квасьневським у вузькому колі, повідомляє Інтерфакс-Україна.

Відбудеться також засідання делегацій двох країн у розширеному складі і підписання україно-польських документів.

Договірно-правову базу України і Польщі складають 65 договорів, угод і протоколів. Серед них: Угода про торгівлю і економічне співробітництво, про взаємне залучення і захист інвестицій, Конвенція про уникнення подвійного оподаткування прибутків і майна і уникнення податкових ухилень.

За даними державного митного комітету, Польща посідає четверте місце серед торгових партнерів України після Росії, Німеччини і Білорусі. За минулий рік, за даними Держкомстатистики, товарообіг між нашими країнами зріс у 2,8 раза і досяг 715 млн. доларів, при цьому імпорт вугілля зріс у 4 рази і становив 230 млн. доларів (що і стало однією з причин формування негативного сальдо торгівлі — 201 млн. доларів).

Матеріал про відносини України і Польщі читайте на стор.10.

ВІДКРИТО ПАМ'ЯТНИК МЕЦЕНАТУ

У традиційний День Сум, у центральному сквері на Красній площі міста, відкрито пам'ятник засновникові цукрової промисловості в Україні, вітчизняному меценатові Івановi Харитоненку. По суті монумент відроджено — його було зруйновано у період тоталітарного режиму.

Пам'ятник видатному промисловцеві і меценатові було встановлено ще 1899 року. Земляки на власні кошти вшанували пам'ять про почесного громадянина міста, який зробив значний внесок у соціальний і культурний розвиток Сум. Ще й досі служать людям лікарні, навчальні заклади, залізниця, цукрові заводи, церкви, картинні галереї, дендропарки, створені сім'єю Харитоненків.

Матеріал «Працею возвеличуюсь» читайте на 12-й стор.

МИТНИЦЯ: чому набивають "гулі"?

Фото Олександра КЛИМЕНКА.

СЬОГОДНІ українська митна служба відзначає свій ювілей — їй виповнилося п'ять років. І хоч заснували її не на порожньому місці, випробувань на шляху становлення випало чимало. Кордон — це обличчя держави. Формується воно багатьма складовими. Одна з них — чітка й кваліфікована робота митниць. Чи вдається в нинішніх непростих умовах належно забезпечити це? Вирішили простежити на практиці однієї з найстаріших і, мабуть, найдосвідченіших митниць — Чопській: торік їй виповнилося 50.

Сформували митницю в Чопі 8 вересня 1945 року. Разом з начальником Д. Тележкіним її склад становив... сім чоловік. А 30 листопада контролер І. Фіатський у транспорті, що віз за кордон сіль, знайшов угорські та словацькі гроші. Це була перша порушена тут справа про контрабанду.

(Закінчення на 4-й стор.).

ПЕРШИЙ БАЛ: НІЧНИЙ МІСТ У ДОРОСЛІСТЬ

Кінець минулого тижня був ознаменований традиційними випускними вечорами. Шкільну браму зачинили за собою понад 330 тисяч вчорашніх українських одинадцятикласників.

Несподівано обривається черговий десятирічний цикл — для кожного свій, унікальний. Іде в небуття все, що заповнювало радощами, прикрощами, сумом та перемогами епоху під назвою «школярство».

(Закінчення на 3-й стор.).

У Президії Верховної Ради України

Учорашнє засідання Президії розпочалося з обговорення важливих питань законодавчого характеру. Дискусія розгорнулася з приводу пропозиції Комісії з питань соціальної політики та праці про недоцільність внесення змін до статті 73 Кодексу законів про працю, тобто про недоцільність перегляду переліку святкових і неробочих днів, установлених чинною редакцією зазначеної статті.

Активно обговорювався проект закону про внесення змін і доповнень до Закону України «Про приватизаційні папери». Оскільки питання приватизації викликають особливу гостроту в суспільстві, а пропоновані зміни і доповнення не слугуватимуть приватизаційним процесам, у яких беруть участь громадяни, члени Президії винесли питання на розгляд сесії, доручивши всім постійним комісіям глибоко проаналізувати всі аспекти цієї проблеми.

З особливою ретельністю члени Президії підійшли до проекту постанови Верховної Ради про проведення як експерименту приватизації авторемонтного заводу № 83, що належить до військово-промислової сфери. Мова йде про те, що 51 відсоток акцій залишається у загальнодержавній власності, решта — на умовах некомерційного конкурсу під інвестиційні зобов'язання.

Проект винесено на розгляд пленарних засідань п'ятої сесії. Водночас доручено контрольній комісії з питань приватизації, комісіям — з питань економічної політики та управління народним господарством та з питань оборони і державної безпеки зробити висновки до обговорення його в сесійному залі.

Президія дала доручення всім постійним комісіям проаналізувати проект постанови Верховної Ради України про внесення змін до переліку об'єктів, які не підлягають приватизації у зв'язку з їх загальнодержавним значенням.

Не вперше на порядок денний виноситься питання про зміни до Закону України «Про банки і банківську діяльність». Проект передбачає касове виконання Державного бюджету державним спеціалізованим ощадним банком. Зважаючи на надзвичайну важливість проекту, вирішено ще раз вивчити всі аспекти і повернутися до нього на наступному засіданні Президії.

Члени Президії винесли на розгляд пленарних засідань ще ряд законопроектів — проект закону України про ставки акцизного збору і ввізного мита на деякі товари (продукцію), проект закону про внесення змін і доповнень до Кримінального кодексу України та Кодексу України про адміністративні порушення, проект закону України про метрологію та метрологічну діяльність та ін.

Відбувся обмін думками й щодо прийняття Конституції України в другому читанні (постатейно).

Вів засідання Президії Голова Верховної Ради України Олександр Мороз.

Прес-служба Верховної Ради України.

День всенародної пам'яті і скорботи в Україні

У пам'яті багатьох поколінь трагічною датою живе день 22 червня. 55 років тому мирне життя перервалося вибухами бомб і снарядів, чорною хмарою фашистської навали. Розпочав відлік час мужності і боротьби, який включив 1418 днів і ночей безприкладного подвигу воїнів і трудівників тилу. Вічна пам'ять героям!

Схилити голову у скорботному мовчанні біля могили Невідомого солдата прийшли 22 червня у парк Вічної слави Президент України Леонід Кучма, Голова Верховної Ради України Олександр Мороз, Прем'єр-міністр України Павло Лазаренко. Крізь стрій почесного караулу вони пройшли до високого монументу, щоб покласти вінки, ще раз вклонитися віковічному подвигу народу.

Разом з ними в урочистій церемонії взяли участь члени Президії Верховної Ради України, члени уряду, представники Адміністрації Президента України, Київської міської держадміністрації, ветерани Великої Вітчизняної війни, воїни Збройних Сил України.

Ніхто не забутий, ніщо не забуто! Хвилиною мовчання вшанували присутні пам'ять полеглих героїв. Урочисто прозвучав Гімн України. Пролунали залпи військового салюту.

Біля могили Невідомого солдата урочистим маршем пройшли представники Збройних Сил України.

Фото Володимира РЕПІКА (Укрінформ).

Постанова Верховної Ради України

Про внесення змін до пункту 1 Постанови Верховної Ради України «Про введення в дію Закону України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Пункт 1 Постанови Верховної Ради України від 23 березня 1996 року "Про введення в дію Закону України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» (Відомості Верховної Ради України, 1996 р., №20, ст.83) викласти в такій редакції:

«1. Ввести в дію Закон України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» з 1 липня 1996 року, крім норм Закону, що регулюють патентування в сфері роздрібної торгівлі (за винятком положень щодо роздрібної торгівлі нафтопродуктами через стаціонарні, малогабаритні і пересувні автозаправні станції, заправні пункти, які набирають чинності з 1 липня 1996 року).

Комісії Верховної Ради України з питань економічної політики та управління народним господарством в найкоротші терміни доопрацювати і внести на розгляд Верховної Ради України проект Закону України про внесення змін і доповнень до Закону України «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності» щодо патентування в сфері роздрібної торгівлі».

2. Постанова набирає чинності з дня прийняття.

Голова Верховної Ради України О. МОРОЗ.

м.Київ,
18 червня 1996 року.

Парламентська хроніка

Хто в ліс, хто по дрова

Денне засідання 21 червня

— за таким принципом здійснювалося постатейне обговорення проекту Конституції і після перерви. Викривши зранку «кримінальну» сутність терміну «український народ», частина парламенту не втратила пильності і на денному засіданні. Депутати розглянули десять статей розділу «Загальні засади», але, як і слід було передбачати, ключові, принципові положення не набрали конституційної більшості голосів. «Не пройшли», зокрема, положення про унітарність держави, про дію в Україні принципу верховенства права. Викликали «підозру» навіть, здавалося б, нейтральні формулювання, наприклад: «Територія України є цілісною і недоторканною». Депутат Пейгалайнен (фракція «Комуністи України за соціальну справедливість і народовладдя») голосував проти, оскільки виявив тут агресивні наміри українського народу, чи то пак — народу України, встановити кордони «від Сяну до Дону»: «Необхідно було написати — в існуючих кордонах. Ось чому ми голосували з товаришами проти. А то виходить безнадію. Яку територію?». На щастя, більшість товаришів усе-таки знає суть гельсинських угод і проголосувала за це положення без редакційних правок.

Як і очікувалося, найбільшу бурю в стінах парламенту викликала стаття 10 — про державну мову в Україні. У запропонованій Тимчасовою спеціальною комісією редакції державною мовою є українська. У місцях компактного проживання громадян, які належать до однієї або кількох національних меншин, гарантується використання в діяльності органів державної влади, державних органів та органів місцевого самоврядування поряд з державною мов національних меншин. Однак така редакція не влаштувала представників лівого флангу, які вважають, що «сьогодні формується суто національна держава». «Інтернаціоналісти» запропонували свої варіанти мовного питання, але їх не підтримали парламентські опоненти, котрі заявили рішучу незгоду з «ірландизацією України».

Каменем спотикання виявилася і майбутня назва вищого законодавчого органу. Попередньо схвалена у першому читанні «Народна Рада» цього разу не була підтримана двома третинами парламентаріїв.

***

Тим часом, негативну реакцію окремі статті викликають не лише в парламенті. Як відомо, готуючи проект Конституції до другого читання, Тимчасова спеціальна комісія внесла доповнення до статті 17: «На території України не допускається розташування іноземних військових баз». Це доповнення зустріло опір Президента і його оточення.

Від імені Президента України виступив представник Президента у Верховній Раді В. Мусіяка. Він запропонував кілька варіантів доповнень до «Перехідних положень» проекту Конституції. Ось два найхарактерніші.

Перший варіант. «Частина сьома статті 17 цієї Конституції вступає в дію з 1 січня 2022 року». Тобто, лише через 25 років! За словами депутата Ю. Оробця та його колег з «Української перспективи», дивна пропозиція, якщо врахувати, що досі за повідомленнями офіційних осіб на переговорах щодо Севастополя Україна наполягала на терміні 8—10 років, а Росія — на 25 роках. Отже, Президент України відстоює інтереси Росії?

Другий варіант. «Дія частини сьомої статті 17 цієї Конституції не поширюється на відповідну угоду з Російською Федерацією». Може, Україна вже відмовилася від своєї зовнішньополітичної доктрини, від незалежності і вступила у військово-політичний союз із Росією? В такому разі необхідно переглянути й інші статті Конституції, починаючи з першої. Чи можна вважати нормальним посилання в нашій Конституції на ще не існуючу, не підписану і не ратифіковану угоду з іншою державою?

— Розуміємо, — стверджує Юрій Оробець, — що навіть у разі схвалення Конституції Чорноморський флот РФ не може бути виведений з Севастополя протягом одного дня чи навіть року. Проте Конституція має гарантувати територіальну цілісність держави незалежно від особистостей теперішнього чи майбутніх президентів України, від нинішнього чи наступних складів парламенту.

Людмила КОХАНЕЦЬ.

Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Земля — під особливою охороною держави

(Початок на 1-й стор.).

Та не так сталося, як гадалося. А річ у тім, і це підтвердив депутат Йосип Вінський: якби в тексті проекту Конституції було записано, що земля не може бути предметом купівлі-продажу, то більшість народних обранців від лівих підтримала б запропоноване положення. А цього не записано. Тому й вносили на голосування поправки. Але жодна з поправок так і не набрала потрібної для ухвалення кількості голосів. Михайло Сирота, пояснюючи депутатам позицію комісії, зазначив, що саме це положення обговорювалося на засіданнях комісії протягом 10—12 годин і є компромісом різних політичних сил у парламенті, представники яких брали участь у роботі над проектом. Однак статтю 13 так і не ухвалили. А наступна стаття з'явилася додатково на пропозицію депутата Романа Безсмертного. Зміст її такий: земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави. Ця стаття набрала 319 голосів. Тож побоювання щодо розпродажу землі марні.

Практично без зауважень конституційною більшістю голосів парламентарії ухвалили статтю 15 про багатоманітність суспільного життя в Україні, про те, що жодну ідеологію не може бути визнано державною як обов'язкову; що цензуру заборонено, що держава гарантує свободу політичної діяльності, не забороненої Конституцією і законом.

Тобто депутати в дискусіях плідно відпрацювали пленарний день.

Світлана ПИСАРЕНКО.

Леонід КУЧМА: «Конституція потрібна нам як фактор стабільності»

«Конституція потрібна нам як фактор стабільності»,— заявив Президент України Леонід Кучма. Він відповідав сьогодні на запитання представників засобів масової інформації у студії Українського телебачення. Цією передачею УТ починає новий цикл програм «Президент Леонід Кучма: зустріч з пресою». Темою першої такої зустрічі стали питання Конституції та конституційного процесу в Україні.

На думку глави української держави, сьогодні в країні мало людей, яких би задовільняв конституційний процес. Практично лише одна Україна з колишніх радянських республік не має нового Основного Закону, який би дійсно підтвердив її незалежність.

Президент України висловив сумнів, що Конституцію буде прийнято Верховною Радою країни. Він піддав критиці ті сили у парламенті, які свідомо затягують конституційний процес. І з цим не можна миритися. Цілком імовірно, вважає Президент, доля Основного Закону вирішуватиметься на референдумі, хоча це і не кращий варіант.

Значне місце на зустрічі з журналістами було відведено проблемам українсько-російських відносин. Леонід Кучма підкреслив, що як би не розвивалися події в сусідній країні, немає жодних підстав для зміни зовнішньополітичного курсу України, в тому числі її позаблокового статусу. Політика Росії стосовно України, сказав він, буде однаковою, хто б не прийшов до влади: Єльцин чи Зюганов. Тому до цього треба готуватися і економічно, і політично.

Я підтримую пропозицію про те, щоб в Україні не було іноземних військових баз, щоб Чорне море взагалі було зоною миру, продовжував Леонід Кучма. Але реалії такі, що сьогодні в Криму, насамперед у Севастополі, розміщена база російського флоту. Тому в Конституцію України слід або взагалі не записувати положення про такі бази, оскільки це питання виконавчої влади і парламенту, який ратифікуватиме той чи інший договір, або у «Перехідних положеннях» записати термін існування таких баз.

Необхідно йти демократичним шляхом, обраним нам п'ять років тому, сказав на закінчення Президент України. І запорукою цьому стане Конституція, яку буде обов'язково прийнято.

Думки з приводу

КОЛИ МИ НЕ МОЖЕМО, ТО НЕХАЙ ВИЗНАЧИТЬСЯ НАРОД

Немає сумнівів, що єдиною найважливішою темою минулого парламентського тижня був конституційний процес. Спочатку чекали 19 червня, яке постановою Верховної Ради було визначено для початку розгляду проекту Основного Закону у другому читанні. Однак саме того дня, як відомо, певні політичні сили у парламенті стали нарікати, що не встигли ознайомитися з тисячосторінковим текстом цього документа і вимагати часу для такого ознайомлення. Лише 21 червня народні обранці зібралися знову в сесійному залі і почали дебати щодо процедурних норм розгляду та прийняття Конституції. Чим був спричинений саме такий хід роботи Верховної Ради: чи справді народному депутатові не під силу навіть за такий стислий термін ознайомитися з головним законопроектом, чи, можливо, шукали привід? Який буде перебіг подій надалі? З цими запитаннями наш кореспондент звернувся до кількох народних депутатів, котрі представляють у ВР різні політичні сили.

Сергій МЕЛЬНИК, Житомирський сільський в. о. № 161, Житомирська область (керівник групи «Аграрники за реформи»):

—Насамперед зазначу, що Тимчасова спеціальна комісія з доопрацювання проекту Конституції, у роботі якої брали активну участь представники нашої групи В. Стретович і Р. Чапюк, здійснила досить велику роботу. Уявіть собі: опрацьовано більш як 5700 поправок! На мій погляд, доопрацьований такий документ може влаштувати представників усіх політичних сил, представлених у парламенті. Згладжено гострі кути довкола багатьох спірних положень. Відкинуто ідею двопалатного парламенту, знайдено компромісний термін «український народ – громадяни всіх національностей», виписано принципи поділу влад.

Залишилися принципові неузгодженості щодо деяких питань, скажімо, символіки, але їх ми вирішимо, адже без символіки не буває держави. Ніхто не каже, що документ ідеальний, тут буде поле для діяльності ще й колегам — депутатам наступних скликань.

Але, на моє переконання, сьогодні ми маємо такий проект Конституції, який слід приймати, і цю місію зобов'язана виконати Верховна Рада України.

На жаль, останні події у парламенті засвідчили, що це питання для нас дедалі проблемніше. На мою думку, не доцільно було переносити розгляд проекту Конституції у другому читанні, як це сталося на початку минулого тижня. Нарікання колег, що вони не встигли ознайомитися з напрацюваннями тимчасової комісії безпідставні. Особисто я відклав усі справи, і таки спромігся прочитати всі статті проекту, ознайомитися з поправками, порівняти ліві і праві колонки і визначитися щодо основних положень. Це міг зробити кожен депутат, було б бажання. Невже не розуміють, що будь-яке зволікання — не на користь конституційному процесові.

Приймати Конституцію на референдумі за нинішньої соціально-економічної ситуації дуже ризиковано. До того ж, можемо загальмувати весь законотворчий процес, а нам для того, щоб Основний Закон діяв, треба прийняти 47 законів.

Що ж, якщо ми так і не зможемо визначитися, нехай визначиться народ. Щоправда, дехто каже, що народ не знає проекту. Але я вважаю, що той з громадян, хто цікавиться, завжди для цього знайде можливість.

Галина СТАРОВОЙТОВА, Красноперекопський в. о. № 32, Автономна Республіка Крим (МДГ):

—Що стосується мене особисто, то, звичайно, я встигла ознайомитися з представленим текстом проекту, адже працювала в неофіційній тимчасовій комісії з доопрацювання проекту Конституції, і до того ж я член Тимчасової конституційної комісії. Отож, знаю не лише текст проекту, а й більшість поправок та мотивації їхніх авторів.

Хоча я розумію, що ці півтора дня депутатам були потрібні хоча б для ознайомлення, щоб погортали, переглянули. Це був нормальний термін для ознайомлення, і найстисліший.

Щодо конституційного процесу загалом, то я маю надію, що таки зможемо прийняти Конституцію цією Верховною Радою. Кожен депутат має усвідомити бажання наших виборців, які не хочуть, щоб ми їх «втягували» в цю політичну боротьбу і витрачали великі кошти на референдум. Маю сподівання, що все-таки є можливість навіть з найгостріших питань відшукати такі варіанти, що влаштували б усіх.

Перший крок зроблено, обговорення розпочато, зараз слід увійти в потрібний ритм роботи і працювати . Я – сподіваюсь.

Валентин ЯБЛОНСЬКИЙ, Кам'янець-Подільський в. о. № 407, Хмельницька область (фракція Народного Руху України):

—Так, проект Конституції і всі документи, що додали до нього, я, звичайно, встиг вивчити і певен, що те саме встиг зробити кожен депутат, навіть той, який заявляє протилежне. Він лукавить. Зіткнулися дві політичні сили — в це упирається все інше.

Доказ — те, як ми спіткнулися на преамбулі. Але добре, що ми до неї повернулися, бо це та головна частина, та увертюра, в якій акумульована весь настрій Конституції. На жаль, окремі найбільш цінні положення преамбули не пророковано, випали словосполучення «спираючись на традиції національного державотворення...», «відчуваючи свою відповідальність перед прийдешніми поколіннями, Богом... » тощо.

Голосують лише за вершки. Боюся, що не проголосують за преамбулу загалом. Приймемо лише окремі частини тексту, як було, пригадайте, з Конституцією Криму. Тобто менш важливе прийме Верховна Рада, а найважливіші 10 положень — про мову, символіку тощо, — пропонуватимуть винести на референдум. Ця «пісня» знайома, ноти вже давно заготовлено, слова є, ми інколи їх чуємо в залі.

На мою думку, проект Конституції є, він не гірший, аніж в інших країнах, його достатньо обговорили, у тому числі і на місцях в колективах. Отож, потрібно виносити на референдум. Але, безумовно, з людьми ще треба попрацювати, і так, щоб вони зрозуміли головну суть цього документа і не дали лівим силам ввести себе в оману. Тут мають об'єднати зусилля демократичні організації і партії, уряд України. Якщо ми це зробимо, то у вересні на референдумі Конституцію України буде прийнято, іншого виходу немає.

Підготував Анатолій БЕНЬ.

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ: П'ЯТА СЕСІЯ. ХРОНІКА ЗАКОНОТВОРЕННЯ

Нагромадити матеріал для розробки оптимальної правової основи щодо справляння в регіонах обов'язкових платежів – така мета проведених у Верховній Раді України 17 червня цього року парламентських слухань про місцеві податки і збори.

Виступили Віталій Ільїн – заступник міністра фінансів, Віктор Суслов – голова Комісії Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльності, Микола Азаров – голова парламентської Комісії з питань бюджету, Роман Безсмертний – народний депутат України, Тетяна Шандра – виконуюча обов'язки міністра економіки Автономної Республіки Крим, Олександр Головко – голова Запорізької міської Ради народних депутатів та інші учасники слухань.

Відзначалося, що як бюджетна, так і податкова системи, які зараз діють у нашій країні, ще далекі від досконалості. Тому-то на часі підготовка законопроекту «Про місцеві податки і збори». Його конча потреба зумовлена невідповідністю реаліям нині чинного декрету Кабінету міністрів від 20 травня 1993 року, значною кількістю органів місцевого самоврядування, які не забезпечили законного прийняття та доведення до платників рішень про впровадження обов'язкових платежів. Наприклад, за станом на червень минулого року 3679 сільських і 149 селищних та міських Рад (відповідно 36,7 та 1,3 відсотка від їх загальної кількості) не прийняли рішень щодо введення місцевих податків і зборів. Від цього місцеві бюджети зазнають втрат.

Учасники слухань рекомендували комісіям Верховної Ради з питань фінансів і банківської діяльності, з питань бюджету та з питань державного будівництва, діяльності Рад і самоврядування прискорити підготовку законопроекту «Про місцеві податки і збори» з урахуванням висловлених пропозицій і зауважень.

* * *

18 червня народні депутати України працювали у сесійному режимі.

Після традиційної «розминки» було визнано повноваження народних депутатів Ігоря Бакая (Бориспільський виборчий округ № 208, Київська область), Володимира Півторака (Соснівський в/о № 419, Черкаська область), Анатолія Юрковського (Ленінський в/о № 45, місто Севастополь).

Було прийнято постанову щодо відновлення трансляції пленарних засідань Верховної Ради на першому каналі національного радіо.

У результаті другого (постатейного) читання депутати схвалили зміни і доповнення до деяких законодавчих актів з прикордонних питань.

Відбувся розгляд проекту програми структурної перебудови економіки з метою збалансування її розвитку, посилення соціальної спрямованості. Зазначалося, що структурні зміни в господарстві вимагатимуть значних коштів і часу. Урядові спільно з Комісією з питань економічної політики та управління народним господарством запропоновано доопрацювати цей документ й внести його на повторне перше читання.

Таємним голосуванням обрано суддями Верховного Суду України Ярославу Мачужак і Миколу Колесника.

Народні депутати розглянули зміни і доповнення до Закону «Про патентування деяких видів підприємницької діяльності», що сприятиме впровадженню диференційованого підходу до розмірів вартості патенту. Прийнято відповідну постанову.

* * *

Чи не вперше за час нинішнього скликання Верховної Ради 19 червня в сесійному залі зафіксовано високу присутність – 386 народних обранців. На порядку денному було друге читання проекту Конституції України.

Уранці розпочалося бурхливе дебатування процедури розгляду цього документа. Однак, на пропозицію Голови Верховної Ради Олександра Мороза, депутати перервали дискусію, щоб заслухати доповідь Тимчасової спеціальної комісії з доопрацювання проекту. Її голова Михайло Сирота представив підготовлений до другого читання текст, розповів про роботу комісії та фахівців парламентського секретаріату, причетних до доопрацювання, в ході якого після першого розгляду проекту до нього надійшло близько 6 тисяч пропозицій та зауважень. Упродовж години доповідач відповів на численні запитання депутатів.

Далі відновилось обговорення процедури. Оскільки під час і першого, і другого читань сесія припустилась порушень Регламенту, вихід був один: прийняти з цього питання окреме рішення. Врешті-решт, за ініціативою головуючого, народні обранці проголосували таку ухвалу: 20 червня вони, працюючи в постійних комісіях, депутатських групах і фракціях, визначать статті проекту, які можуть не викликати істотних заперечень. З них і малось на увазі розпочати постатейне читання тексту на пленарному засіданні 21 червня.

* * *

21 червня Верховна Рада України приступила до постатейного обговорення проекту Конституції. Таку процедуру другого читання передбачено Регламентом Верховної Ради. Цей порядок зумовлений необхідністю глибокого і детального обговорення законопроектів. Якщо ж мова йде про Основний Закон держави, то він потребує особливо уважного ставлення до себе, оскільки від нього залежить доля України і її громадян.

Після прийняття проекту Конституції в першому читанні депутатські групи і фракції, окремі народні депутати пропонували різні, в тому числі і спрощені, варіанти його подальшого розгляду. Однак, усвідомлюючи свою відповідальність перед виборцями, Верховна Рада обрала законний шлях, який дозволяє в повному обсязі проаналізувати кожну статтю майбутнього Основного Закону, висловити своє ставлення до зауважень і пропозицій, а головне — забезпечити справжній плюралізм думок і можливість їх вільного обговорення, як і має бути у демократичній державі. Напередодні деякі засоби масової інформації намагалися переконати громадськість у тому, що Верховна Рада неспроможна ухвалити відповідальні рішення. Однак, незважаючи на певні неузгодженості, гострі суперечки (що цілком природно, беручи до уваги специфіку моменту), народні депутати приступили до конкретної конструктивної роботи.

Розглянуто преамбулу і перші статті проекту, а також понад 250 зауважень і пропозицій до них. Зокрема, конституційною більшістю схвалені положення, за якими людина, її життя, здоров'я, честь і гідність, недоторканість і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю, а права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави.

Весь хід пленарного засідання засвідчив, що конституційний процес в Україні розвивається, відкриваючи сприятливі можливості для його успішного завершення.

Отже, зроблено наступний крок конструктивного розгляду проекту Конституції парламентом. Враховуючи важливість роботи над ним, Верховна Рада прийняла рішення розпочати пленарні засідання наступного тижня не у вівторок, а в понеділок, 24 червня. Голова Верховної Ради Олександр Мороз запропонував також відмінити на цей час усі відрядження народних депутатів, у тому числі і закордонні.

Прес-служба Верховної Ради України.

ПЕРШИЙ БАЛ: НІЧНИЙ МІСТ У ДОРОСЛІСТЬ

(Початок на 1-й стор.).

Перерізано стрічку, яка відмежовує весну життя від літа. У дорослих бальних сукнях та "справжніх" чоловічих костюмах перейдено найетапнішу випускну ніч. Це повторюється щороку: дорослим дітям видають атестат – не завжди адекватне, але визначення їхніх здібностей. Влаштовують ритуали прощання, під час яких співучні обіцяють обов'язково зустрічатися. Негласно дозволяють осягнути поняття "воля" – відносного та привабливого. Потім прочиняють дверцята надії: "Все до вас ще прийде, треба лише прагнути".

Що нового у нинішніх 16–17-річних порівняно з їхніми попередниками? Загримовані під Клаудію Шиффер обличчя німфеток? Більша свобода у висловлюваннях та поведінці, не така, як колись, віра у силу власних можливостей та піднесення ролі матеріального статку? (Можливо, це також ознака часу – у школах міста цього року медалістам видали символічні грошові суми).

Сьогоднішні новоспечені випускники за суттю своєю такі самі, як ті, хто танцював на балу у двадцятих числах червня і десять, і тридцять років тому. У всіх у них була однакова стежинка вночі – від шкільного порогу до безмежної надії на повноцінне та ненудне майбуття...

Ольга КЛЕЙМЕНОВА.
Фото Сергія КОВАЛЬЧУКА.

Митниця: чому набивають «гулі»?

(Початок на 1-й стор.).

«Гуля» перша: валюта

Вона й нині залишається основним «товаром». Лише за 5 місяців цього року валюти затримано (у контрабандних справах) на суму майже 20 мільярдів карбованців. Згідно з чинним законодавством кожний громадянин України, виїжджаючи за її межі, може мати при собі без підтверджувальних документів в еквіваленті не більш як одну тисячу доларів США. Причому обов'язково задекларовану — усно чи письмово. Проте багато наших співвітчизників намагаються прихопити значно солідніші суми.

... На заповітний базар в Ніредьгазу їхали 17 жінок з Хмельниччини. «Лишки» валюти запакували в кульок і сховали в салоні автобуса. Загалом 27 тисяч доларів. Митники знайшли. Згідно з законом, треба порушувати кримінальну справу, вилучати гроші, затримувати до остаточного з'ясування транспортний засіб, провести попереднє розслідування тощо. На все це відводиться 10 діб. Але куди подіти жінок, окремі з яких взяли з собою дітей, де утримувати, чим годувати? Довелося начальникові митниці Юрію Василині приймати неформальне рішення: надати кожній пасажирці із задекларованої тисячі доларів по 100, узяти відповідну розписку й відпустити додому. Разом з автобусом. І таких прикладів десятки, коли за «зайві» 1,5 тисячі доларів (таку суму передбачено нормативними актами) людей доводиться саджати до в'язниці.

—Ми не раз вносили пропозицію до вищих органів про необхідність декриміналізації контрабанди, — з жалем констатує Юрій Василина. — Адже за такого підходу можна спроваджувати за грати кожного третього, хто перетинає кордон. На наш погляд, до контрабанди, за якою порушують кримінальну справу, слід віднести винятково зброю, наркотики, стратегічні речовини, історичні та культурні цінності тощо. А за «зайві» долари притягати до адміністративної відповідальності: людина й так покарана їх конфіскацією. На жаль, до наших пропозицій не прислухаються, а люди страждають.

«Гуля» друга: підакцизні товари

Додаткових напружень додає обслуговування учасників зовнішньоекономічної діяльності. За сильного й часом не зовсім обгрунтованого податкового пресу багато хто з них вишукує різні «щілини», щоб обійти закон. А окремі вдаються й до відвертої контрабанди. Так, 7 квітня через митний пост «Тиса» з України до Угорщини прямували дві вантажні машини, вщерть заповнені «відходами кольорових металів». Але відповідні супровідні документи були липові. Порушено кримінальну справу.

«Притчею во язицех» на Чопській митниці стає перевезення підакцизних товарів. Чого тільки не придумують тут спритні ділки. Про затримані цілі потяги з контрабандними алкогольними напоями «Голос України» вже писав. Проте їх потік не припиняється: буквально днями затримано ще 9 вагонів зі спиртним, що їх направляли одній з фірм Хмельниччини. Перевірка встановила: названої фірми не існує. Ще більше нюансів виникає з вантажами, які нібито йдуть через Україну транзитом, а насправді осідають у наших регіонах. Фахівці теж не раз пропонували запровадити на такий транзит грошову заставу, як це роблять інші держави. Слушна думка залишається «гласом волаючого в пустелі».

«Гуля» третя, не остання: інфраструктура

Митний пост «Тиса» було збудовано наприкінці 60-х. Пропускні можливості його з тих пір не змінювались. А вантажо- та пасажирський потік зріс в десятки разів. Приміром, за 5 місяців нинішнього року через МП пройшли 468 тисяч транспортних засобів та 1 мільйон 110 тисяч чоловік. А інфраструктура, технічна оснащеність залишилися на рівні «хрущовського» періоду. За винятком кількох комп'ютерів. Натомість на кордоні зросла кількість різних контрольних служб, які не завжди вкладаються у відведені нормативи. Зокрема, хибує цим служба міжнародних автоперевезень. Звідси — постійні черги, нарікання. Додає нервового напруження відсутність елементарних побутових умов, антисанітарія тощо. Проблему хочуть зняти спорудженням сучасного автопорту, де будуть належні умови для цивілізованої роботи всіх служб на кордоні, а також громадян та водіїв. Але, як і всюди, бракує коштів. Тому будівництво планують у кілька етапів. Поліпшити технічну оснащеність митниць, їх інфраструктуру могли б передбачені чинними нормативними актами відрахування від конфіскату. Але з визначених 30 відсотків, скажімо, Чопська митниця нинішнього року не одержала нічого.

І це далеко не всі «гулі», які характерні сьогодні українській митній службі. На думку Юрія Василини та його колег, набивають їх насамперед через нестабільну й недосконалу правову базу, нерозуміння багатьох депутатів, посадових осіб важливості цивілізованої розбудови державного кордону та діючих тут підрозділів. Хоч під час особистого перетину кордону кожен окремо погоджується з наявними проблемами. Але під час прийняття рішень чомусь про них забуває. Про державу справді судять передусім за враженнями, одержаними при в'їзді до неї. Треба, щоб обличчя України завжди було привабливе.

Микола ГОРВАТ.

Закарпатська область.

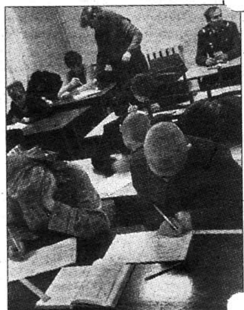

Проблема

«Піклувальницька» рада: вправляння в красномовстві, або «Дитячі» ігри дорослих

ЯКЕ дитинство сьогодні? Саме це намагалися з'ясувати державні мужі на селекторній нараді з питань соціального та правового захисту, профілактики правопорушень і злочинності серед неповнолітніх. Зустріч віч-на-віч представників Кабінету міністрів, міністерств освіти, молоді та спорту, МВС і Генеральної прокуратури — своєрідна реакція на проведену в травні цього року Всеукраїнську нараду з питань реалізування Національної програми «Діти України», яку вів Президент. Леонід Кучма настійно вимагав відмовитися від формалізму принаймні стосовно дітей.

Наталія Шестакова, начальник відділу нагляду за дотриманням законодавства про неповнолітніх Генеральної прокуратури, зазначила, що вже півтора року, як прийнято Закон України «Про органи та служби у справах неповнолітніх та спеціальні установи для неповнолітніх», проте досі він не діє. За наявного стану правового вакууму, за словами представника прокуратури, неможливо здійснювати дійову профілактику дитячої злочинності.

Заступник міністра МВС України Олександр Штанько навів сумну кримінальну статистику правопорушень серед підлітків і молоді. Щороку закон порушують більш як сто тисяч неповнолітніх громадян країни. На обліку в міліції перебувають близько 16 тисяч хлопців та дівчат. Лише торік майже 200 тисяч неповнолітніх залишили шкільні лави, не закінчивши освіту...

І заступник міністра освіти Валерій Зайчук, і заступник міністра у справах молоді та спорту Андрій Чорноіван, і голова Комітету у справах неповнолітніх при Кабміні Валерій Плохій в унісон говорили про зростання злочинності, про низький рівень культмасової роботи з молоддю, про втрату традицій наставництва і шефства, про непорушну спілку родини та школи тощо.

Говорили довго й абстрактно. Якби не офіційна обстановка, що зобов'язувала до заштампованої, канцелярської лексики, напевне, все звелося б до підсумку: ну й молодь пішла і як з нею треба боротися...

Повправлявшись у красномовстві, члени «піклувальницької» ради закликали відповідати дядечків і тіточок, котрі опікуються дитячим питанням у регіонах. Звіти представників місцевої влади Кіровограда, Горлівки (Донецька область) та Хмельницького піонерськими не назвеш. Вони скоріше були схожі на тексти школяра, що провинився — винен, більше не буду.

Не займатимуся плагіатом промов, що пролунали на цій нараді. Одне ясно, словозамилуванням та загальними фразами наших дітей не ощасливити.

Ольга ВІТЕР.

Кримінал

«Добувачі» кольорових металів

У Житомирі своєрідно відзначили тридцятиріччя з часу пуску в місті першого пасажирського ліфта: за три дні у висотних будинках північно-західного мікрорайону виведено з ладу 55 підйомників. Для управління «Житомирліфт» вандалізм користувачів давно став стихійним лихом. Але ще більшою загрозою, ніж звичайне хуліганство, обіцяє бути полювання за кольоровими металами. Останнє масове виведення ліфтів з ладу якраз і пов'язане з тим, що зловмисники видерли саме ті деталі, на вивезенні яких за кордон можна заробити валюту. До речі, судді Овруцького районного суду через близькість кордону вже набули значного досвіду у трактуванні статей Кримінального кодексу про контрабанду. Але мідна лихоманка триває. Останній її напад обійдеться бюджетові більш як у сто мільярдів.

Олексій КАВУН.

Житомир.

Міліція

«Спецназ» починається з азів

ЇХ НАЗИВАЮТЬ елітними військами, проте «відсів» новобранців становить близько 5%. Щоденні величезні навантаження потребують не лише 100-відсоткового фізичного здоров'я, а й морального, психологічного. Для них — це складна й небезпечна робота, для нас — упевненість у завтрашньому дні.

Що це не просто слова, переконливо засвідчили навчальні операції Київської військової частини 3027 — одного із підрозділів внутрішніх військ МВС України. Досить лише побачити, як солдат рукою розбиває навпіл цеглину чи бутельку з водою, пробирається тросом над багаттям до вікна, проникає на другий поверх будинку, в якому злочинці захопили заручників... Підготовка навчальної роти спеціального призначення викликана функціями внутрішніх військ. Це охорона важливих державних об'єктів, судів, установ виконання покарань, супровід спеціальних вантажів, конвоювання арештованих і засуджених, розшук утікачів з-під варти, ліквідація надзвичайних ситуацій тощо. У процесі навчань опрацьовують вірогідні непередбачені дії з боку злочинців, терористів. Аби бути готовим до найгіршого. Запорука успіху операції — і проста, і надзвичайно складна: раптовість, швидкість, моментальна реакція. Якщо операція триватиме понад 30–40 секунд, її може бути зірвано або не минеться без жертв.

На навчаннях, під час демонстрації бойових навичок з боротьби, стрільби, захоплення злочинців чи терористів командири вживають у звернenні до солдатів слово «робота». Адже це більше, ніж служба. І потребує постійного зростання, високого професіоналізму. Одним із доказів стають змагання за краповий берет, що проводяться у військовій частині. Виборює його далеко не кожен.

Після «дембеля» 75-80% вступають на службу до правоохоронних органів. Беруть колишніх солдатів залюбки. Та де гарантії, що юнака з його підготовкою після звільнення з армійських лав не купить «п'ята влада»? Ось ще одне нелегке завдання для командирів, вихованців: ким виростуть ці хлопці за півтора року? Чому сприятиме їхнє неабияке вміння?

Серйозною проблемою для внутрішніх військ залишається значний некомплект командних кадрів. Майже 800 посад вакантні. Щороку військової частини потребують близько 400 фахівців. Сьогодні підготовку офіцерських кадрів проводять на спеціалізованих факультетах Української академії внутрішніх справ та Хмельницької академії прикордонних військ. На думку командувача внутрішніх військ Володимира Поважнюка, кардинально розв'язати цю проблему можливо лише за створення спеціалізованого вищого навчального закладу на базі одного з училищ Міноборони, що підлягають скороченню.

Юліана ШЕВЧУК.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (в редакції Закону України від 19 грудня 1991 року — Відомості Верховної Ради України, 1992р., №13, ст.178, №37, ст.543; 1993р., №10, ст.76, №20. ст.217, №26, ст.277, ст.281, №29, ст.305, №32, ст.343; 1995р., №16, ст.111; 1996р., №3, ст.11) такі зміни і доповнення:

1. Доповнити преамбулу абзацом другим такого змісту:

«Цей Закон визначає основні положення щодо реалізації конституційного права громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, на охорону їх життя і здоров'я і створює єдиний порядок визначення категорій зон радіоактивно забруднених територій, умов проживання і трудової діяльності на них, соціального захисту потерпілого населення».

2. Статтю 1 викласти в такій редакції:

«Стаття 1. Мета та основні завдання Закону

Закон спрямований на захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, та розв'язання пов'язаних з нею проблем медичного і соціального характеру, що виникли внаслідок радіоактивного забруднення територій.

Державна політика в галузі соціального захисту потерпілих від Чорнобильської катастрофи та умов проживання і праці на забруднених територіях базується на принципах:

— пріоритету життя та здоров'я людей, які потерпіли від Чорнобильської катастрофи, повної відповідальності держави за створення безпечних і нешкідливих умов праці;

— комплексного розв'язання завдань охорони здоров'я, соціальної політики і використання забруднених територій на основі національних програм з цих питань та урахування інших напрямів економічної та соціальної політики, досягнень в галузі науки та охорони навколишнього середовища;

— соціального захисту людей, повного відшкодування шкоди особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи;

— використання економічних методів поліпшення життя шляхом проведення політики пільгового оподаткування громадян, які постраждали від Чорнобильської катастрофи, та їх об'єднань;

— здійснення заходів щодо професійної переорієнтації та підвищення кваліфікації постраждалого населення;

— забезпечення координації діяльності державних органів, установ, організацій та об'єднань громадян, що вирішують різні проблеми соціального захисту постраждалого населення, а також співробітництва і проведення консультацій між державними органами і постраждалими (їх представниками), між усіма соціальними групами під час прийняття рішень з соціального захисту на місцевому та державному рівнях;

— міжнародного співробітництва в галузях охорони здоров'я, соціального захисту, охорони праці, використання світового досвіду організації роботи з цих питань».

3. У статті 2:

частину третю після слів «Національною комісією радіаційного захисту населення України» доповнити словами «з наступним затвердженням Верховною Радою України»;

частину п'яту після слів «за поданням обласних Рад» доповнити словами «і затверджуються Верховною Радою України» та виключити з неї слова «народних депутатів».

4. У частині третій статті 3 слова «віком до 35 років» виключити.

5. Статті 6 і 7 викласти в такій редакції:

«Стаття 6. Якість продуктів харчування та сільськогосподарської продукції

Продукти харчування та сільськогосподарська продукція, в яких вміст радіонуклідів не перевищує затверджених допустимих рівнів, вважаються придатними для реалізації та споживання.

Допустимі рівні вмісту радіонуклідів у продуктах харчування та сільськогосподарській продукції затверджуються Міністерством охорони здоров'я України за погодженням з Національною комісією радіаційного захисту населення України.

Продукція, вироблена в зонах радіоактивного забруднення, повинна мати сертифікат відповідності затвердженим допустимим рівням вмісту радіонуклідів, в якому зазначаються відомості про місце виробництва продукції, вміст радіонуклідів, відповідального виробника цієї продукції і контролера, який перевірив її на вміст радіонуклідів.

Стаття 7. Заборона виробництва та реалізації радіоактивно забрудненої продукції і умови її використання та переробки

Виробництво та реалізація продукції, радіоактивна забрудненість якої перевищує допустимі рівні вмісту радіонуклідів, за винятком продукції науково-виробничого та дослідного характеру, забороняються.

У разі неможливості використання та переробки продукції, забрудненої радіонуклідами понад затверджені допустимі рівні, вона підлягає вилученню та знищенню у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України, з відшкодуванням пов'язаних із цим витрат виробниками забрудненої продукції.

6. Статтю 10 після слів «дезактивації техніки» доповнити словами «або їх будівництві», а примітку до цієї статті після слів «військовослужбовці надстрокової служби» доповнити словами «військовозобов'язані, призвані на військові збори».

7. Статті 11 і 12 викласти в такій редакції:

«Стаття 11. Визначення осіб, які належать до потерпілих від Чорнобильської катастрофи

До потерпілих від Чорнобильської катастрофи належать:

1) евакуйовані із зони відчуження (в тому числі особи, які на момент евакуації перебували у стані внутрішньоутробного розвитку після досягнення ними повноліття), а також відселені із зон безумовного (обов'язкового) і гарантованого добровільного відселення;

2) особи, які постійно проживали на територіях зон безумовного (обов'язкового) та гарантованого добровільного відселення на день аварії або прожили за станом на 1 січня 1993 року на території зони безумовного (обов'язкового) відселення не менше двох років, а на території зони гарантованого добровільного відселення — не менше трьох років та відселені або самостійно переселилися з цих територій;

3) особи, які постійно проживають або постійно працюють чи постійно навчаються у зонах безумовного (обов'язкового) та гарантованого добровільного відселення за умови, що вони за станом на 1 січня 1993 року прожили або відпрацювали чи постійно навчалися у зоні безумовного (обов'язкового) відселення не менше двох років, а у зоні гарантованого добровільного відселення — не менше трьох років;

4) особи, які постійно проживають або постійно працюють чи постійно навчаються на території зони посиленого радіоекологічного контролю, за умови, що вони за станом на 1 січня 1993 року прожили або відпрацювали чи постійно навчалися у цій зоні не менше чотирьох років;

5) особи, які працювали з моменту аварії до 1 липня 1986 року не менше 14 календарних днів або не менше трьох місяців протягом 1986—1987 років за межами зони відчуження на роботах з особливо шкідливими умовами праці (за радіаційним фактором), пов'язаними з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи, що виконувалися за урядовими завданнями. Перелік видів робіт і місць, де виконувалися зазначені роботи, встановлюються Кабінетом Міністрів України.

Крім осіб, зазначених у частині першій цієї статті, до потерпілих від Чорнобильської катастрофи належать неповнолітні діти, зазначені у статті 27 цього Закону. Після досягнення повноліття (в разі одруження або влаштування на роботу у передбачених чинним законодавством випадках до досягнення повноліття — за їх бажанням відповідно з часу одруження або влаштування на роботу), визначення статусу потерпілих від Чорнобильської катастрофи провадиться на умовах, визначених у частині першій цієї статті.

Стаття 12. Встановлення причинного зв'язку між захворюванням, пов'язаним з Чорнобильською катастрофою, частковою або повною втратою працездатності громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, і Чорнобильською катастрофою

Причинний зв'язок між захворюванням, пов'язаним з Чорнобильською катастрофою, частковою або повною втратою працездатності громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, і Чорнобильською катастрофою визнається встановленим (незалежно від наявності дозиметричних показників чи їх відсутності), якщо його підтверджено під час стаціонарного обстеження постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи уповноваженою медичною комісією не нижче обласного рівня або спеціалізованими медичними установами Міністерства оборони України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, які мають ліцензію Міністерства охорони здоров'я України.

Неповнолітнім дітям, зазначеним у статті 27 цього Закону, в разі захворювання причинний зв'язок інвалідності з

(Продовження на 6,7,8-й стор.).

ПОСТАНОВА ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Про введення в дію Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» з дня його опублікування.

2. До приведення законодавства України у відповідність з Законом України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» законодавчі та інші нормативні акти застосовуються в частині, що не суперечить цьому Закону.

3. Визнати роботу Кабінету Міністрів України щодо виконання Постанови Верховної Ради України від 29 червня 1993 року незадовільною.

4. Заборонити використання коштів з Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення на інші цілі.

5. При внесенні змін та доповнень до Закону України «Про Державний бюджет України на 1996 рік» встановити, що внески до Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення здійснюють всі без винятку підприємства і господарські організації незалежно від їх підпорядкованості та форм власності у розмірі 12 відсотків від фонду оплати праці.

6. При внесенні змін та доповнень до Закону України «Про Державний бюджет України на 1996 рік» встановити, що фінансування Чорнобильської програми здійснюється в повному обсязі за рахунок Фонду для здійснення заходів щодо ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи та соціального захисту населення, інших надходжень до Державного бюджету України.

7. Кабінету Міністрів України:

у двомісячний строк підготувати і подати на розгляд Верховної Ради України пропозиції про приведення законодавчих актів України у відповідність з Законом України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»;

у двомісячний строк привести рішення уряду України у відповідність з Законом України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»;

у тримісячний строк забезпечити розробку і затвердження нормативних актів відповідно до компетенції уряду України, визначеної цим Законом;

у двомісячний строк забезпечити перегляд і скасування міністерствами і відомствами України їх нормативних актів, що суперечать цьому Закону;

у двомісячний строк прийняти Постанову Кабінету Міністрів України щодо визначення переліку пунктів санітарної обробки населення і дезактивації техніки, а також переліку видів робіт і місць, де виконувалися за урядовими завданнями роботи з особливо шкідливими умовами праці (за радіаційним фактором) за межами зони відчуження, пов'язаними з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи.

Притягти до відповідальності посадових осіб, які не виконали вимоги Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» з цього питання.

8. Визнати такими, що втратили чинність:

Закон України «Про внесення доповнень до статті 14 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 32, ст. 343);

Постанову Верховної Ради України від 29 червня 1993 року «Про введення в дію Закону України «Про внесення доповнень до статті 14 Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи» (Відомості Верховної Ради України, 1993 р., № 32, ст. 344).

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м.Київ,
6 червня 1996 року.

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»

(Початок на 5-й стор.).

наслідками Чорнобильської катастрофи встановлюється відповідно до частини першої цієї статті.

На встановлення причинного зв'язку між погіршенням стану здоров'я і встановленням інвалідності та наслідками Чорнобильської катастрофи мають право особи, яким після досягнення повноліття не буде надано відповідно до частини першої статті 11 цього Закону статусу потерпілих від Чорнобильської катастрофи, з числа:

— зазначених у пункті 2 статті 27 цього Закону;

— народжених після 26 квітня 1986 року від батька, який на час настання вагітності матері має підстави належати до 1 або 2 категорії постраждалих, або матері, яка на час настання вагітності або під час вагітності має підстави належати до 1 або 2 категорії постраждалих;

— хворих на рак щитовидної залози».

8. У статті 13:

абзац перший частини першої викласти в такій редакції:

«Держава бере на себе відповідальність за завдану шкоду громадянам та зобов'язується відшкодувати її за»;

частину другу викласти в такій редакції:

«На державу покладаються також зобов'язання щодо своєчасного медичного обстеження, лікування і визначення доз опромінення учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та потерпілих від Чорнобильської катастрофи».

9. У статті 14:

у частині першій:

абзац п'ятий пункту 2 викласти в такій редакції:

«евакуйовані у 1986 році із зони відчуження (в тому числі особи, які на момент евакуації перебували у стані внутрішньоутробного розвитку, після досягнення ними повноліття)»;

абзац п'ятий пункту 3 після слів «дезактивації техніки» доповнити словами «або їх будівництві»;

абзац сьомий пункту 3 викласти в такій редакції:

«постійно проживають або постійно працюють чи постійно навчаються у зонах безумовного (обов'язкового) та гарантованого добровільного відселення за умови, що вони за станом на 1 січня 1993 року прожили або відпрацювали чи постійно навчалися у зоні безумовного (обов'язкового) відселення не менше двох років, а у зоні гарантованого добровільного відселення — не менше трьох років, — категорія 3»;

пункт 4 викласти в такій редакції:

«4) особи, які постійно проживають або постійно працюють чи постійно навчаються на території зони посиленого радіоекологічного контролю, за умови, що вони за станом на 1 січня 1993 року прожили або відпрацювали чи постійно навчалися у цій зоні не менше чотирьох років, — категорія 4»;

частину другу викласти у такій редакції:

«Крім встановлених цією статтею категорій осіб, право на пільги та компенсації, передбачені цим Законом, мають особи, які працювали з моменту аварії до 1 липня 1986 року не менше 14 календарних днів або не менше трьох місяців протягом 1986—1987 років за межами зони відчуження на роботах з особливо шкідливими умовами праці (за радіаційним фактором), пов'язаними з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи, що виконувалися за урядовими завданнями»;

частину третю виключити.

У зв'язку з цим частини четверту та п'яту вважати відповідно частинами третьою та четвертою.

10. У статті 16:

частину першу доповнити реченням такого змісту:

«Складовою частиною Державного реєстру України є Український військовий реєстр і його підрозділи, що ведуться Міністерством оборони України, Міністерством внутрішніх справ України та Службою безпеки України»;

частину сьому викласти в такій редакції:

«Положення про організацію і функціонування Державного реєстру України розробляється Міністерством охорони здоров'я України, Міністерством України у справах захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС та затверджується Кабінетом Міністрів України».

11. У статті 17:

частину другу викласти в такій редакції:

«Медикаменти і медичне обладнання, яке надходить цільовим призначенням на території радіоактивного забруднення, а також для спеціалізованих медичних закладів (в тому числі дитячих), в яких проходять лікування постраждалі внаслідок Чорнобильської катастрофи (незалежно від місця їх розташування на території України), звільняються від усіх видів оподаткування і сплати мита. Перелік таких спеціалізованих медичних закладів визначає Кабінет Міністрів України»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«Громадяни, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, переогляд у медико-соціальній експертній комісії проходять залежно від рівнів розладу функцій організму, що встановлюється зазначеною комісією, через 3—5 років. При стійких незворотних морфологічних змінах та порушеннях функцій органів і систем організму, неефективності будь-яких видів реабілітаційних заходів, а також після досягнення пенсійного віку, в тому числі на пільгових умовах, група інвалідності встановлюється безстроково»;

доповнити статтю новою частиною такого змісту:

«у випадках, якщо при черговому переогляді у соціально-експертній комісії громадянам не підтверджено будь-яку групу інвалідності, зазначеним громадянам гарантується працевлаштування чи перекваліфікація».

12. У статті 19:

у частині першій слова «включаючи дітей» виключити;

частину другу виключити.

13. У статті 20:

у частині першій:

абзац перший викласти в такій редакції:

«Особам, віднесеним до категорії 1 (пункт 1 статті 14), надаються такі гарантовані державою компенсації та пільги»;

пункт 4 викласти в такій редакції:

«4) позачергове щорічне безплатне надання санаторно-курортних путівок або одержання за їх бажанням грошової компенсації в розмірі середньої вартості путівки в Україні. Порядок надання путівок та розмір їх середньої вартості визначаються Кабінетом Міністрів України»;

у пункті 10:

абзац перший викласти в такій редакції:

«10) позачергове забезпечення жилою площею осіб, які потребують поліпшення житлових умов (включаючи сім'ї загиблих або померлих громадян). Особи, зазначені в цьому пункті, забезпечуються жилою площею протягом року з дня подання заяви, для чого місцеві Ради щорічно виділяють 15 відсотків всього збудованого житла (в тому числі підприємствами, установами, організаціями, незалежно від форми власності). Кабінет Міністрів України щорічно виділяє обласним державним адміністраціям цільовим призначенням капітальні вкладення відповідно до кількості сімей, що потребують поліпшення житлових умов. Фінансування будівництва здійснюється з Державного бюджету України»;

абзац третій викласти в такій редакції:

«Особам, які перенесли променеву хворобу будь-якого ступеня або стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, які потребують поліпшення житлових умов, надається додаткова жила площа у вигляді окремої кімнати»;

доповнити пункт 10 новим абзацом такого змісту:

«Передбаченими цим пунктом пільгами щодо забезпечення житлом громадяни мають право скористатися лише один раз»;

абзац перший пункту 11 викласти в такій редакції:

«11) плата за користування житлом (квартирна плата) ними та членами їх сім'ї в розмірі 50 процентів квартирної плати, передбаченої чинним законодавством, обчисленої за ставками, встановленими для робітників і службовців, а також плата в розмірі 50 процентів встановленої плати за користування комунальними послугами (водопостачання, газ, електрична, теплова енергія та інші послуги) і телефоном»;

доповнити пункт 11 новим абзацом такого змісту:

«У разі проживання у гуртожитку оплата за проживання провадиться у розмірі 50 процентів встановленої плати»;

пункт 12 викласти в такій редакції:

«12) передача безплатно в приватну власність займаних ними та їх сім'ями квартир (будинків) державного та громадського житлового фонду незалежно від того, чи є зазначена особа наймачем чи членом сім'ї наймача. Зазначена пільга може бути використана один раз»;

пункт 13 викласти в такій редакції:

«13) позачергове безплатне забезпечення автомобілем (марка автомобіля визначається Кабінетом Міністрів України) інвалідів I групи, а також інвалідів II групи у разі наявності відповідних медичних показань. Інваліди II групи за відсутності медичних показань мають право на забезпечення автомобілем у порядку загальної черги для всіх категорій інвалідів. За бажанням інваліда він може бути забезпечений автомобілем іншої марки з оплатою різниці у вартості. Забезпечення автомобілем провадиться, якщо інвалід не має в особистому користуванні автомобіля та за умови, що протягом семи років перед зверненням інвалід не купував новий автомобіль»;

пункт 15 викласти в такій редакції:

«15) безплатне користування всіма видами міського та приміського транспорту (крім таксі, в яких число посадочних місць для посажирів не більше 9) на території України»;

пункт 20 викласти в такій редакції:

«20) обов'язкове (протягом року після подання заяви) відведення місцевими Радами земельних ділянок для індивідуального житлового будівництва для тих, хто потребує поліпшення житлових умов та перебуває на квартирному обліку, а також відведення земельних ділянок для ведення особистого підсобного господарства, садівництва і городництва, будівництва індивідуальних гаражів і дач»;

пункт 23 викласти в такій редакції:

«23) позачерговий протягом року вступ до житлово-будівельних (житлових) кооперативів для тих, хто потребує поліпшення житлових умов, до кооперативів по будівництву та експлуатації колективних гаражів, стоянок для транспортних засобів та їх технічного обслуговування, до садівницьких товариств, а також право на позачергове придбання садових будинків або матеріалів для їх будівництва, для індивідуальної забудови. У випадку одержання житла права, передбачені пунктом 10 цієї статті, втрачаються, якщо житлові умови поліпшились настільки, що відпали підстави для надання іншого жилого приміщення.

Передбаченими цим пунктом пільгами по забезпеченню житлом громадяни мають право скористатися один раз»;

пункт 26 викласти в такій редакції:

«26) вступ поза конкурсом до державних вищих закладів освіти, професійно-технічних закладів освіти та на курси для професійного навчання з обов'язковим наданням гуртожитку на час навчання для тих, хто не має житла, і гарантованою виплатою стипендії, підвищеної на 100 процентів, незалежно від місця навчання на території України. Особи, які закінчили середні та професійно-технічні заклади освіти з відзнакою (відмінними оцінками), приймаються без екзаменів до державних вищих закладів освіти за результатами співбесіди. Зазначені особи навчаються в цих закладах освіти за рахунок держави»;

у пункті 27 слова «соціального забезпечення» замінити словами «соціального захисту»;

пункт 32 виключити;

частину другу викласти в такій редакції:

«Пільги, передбачені пунктами 1, 2, 17, 26, 27 цієї статті, поширюються на неповнолітніх дітей померлих громадян, віднесених до категорії 1, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою. Пільги, передбачені пунктами 5, 7, 8, 11, 12, 20, 23 і 27 цієї статті, надаються дружині (чоловіку) померлого громадянина або опікуну (на час опікунства) дітей померлого».

14. У статті 21:

у частині першій:

абзац перший викласти в такій редакції:

«Особам, віднесеним до категорії 2 (пункт 2 статті 14), надаються такі гарантовані державою компенсації та пільги»;

у пункті 1 цифри «32» виключити;

пункт 2 викласти в такій редакції:

«2) першочергове щорічне безплатне надання санаторно-курортних путівок чи путівок на відпочинок або одержання за їх бажанням грошової компенсації в розмірі середньої вартості путівки в Україні.

Порядок надання путівок та розмір їх середньої вартості визначаються Кабінетом Міністрів України»;

пункт 3 доповнити новим абзацом такого змісту:

«Передбаченими цим пунктом пільгами щодо забезпечення житлом громадяни мають право скористатися один раз»;

у другому реченні пункту 6 слова «за винятком дітей, які знаходяться на повному державному забезпеченні» виключити;

пункт 8 викласти в такій редакції:

«8) відшкодування у встановленому законодавством порядку втраченого заробітку, який вони мали до ушкодження здоров'я, якщо захворювання або каліцтво, що виникли у зв'язку з виконанням робіт, пов'язаних з ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, призвели до стійкої втрати професійної працездатності (без встановлення інвалідності), що встановлено уповноваженою медичною комісією»;

частину другу викласти в такій редакції:

«Пільги, передбачені пунктами 1, 2, 17, 26, 27 статті 20, поширюються на неповноліт-

ніх дітей померлих громадян, віднесених до категорії 2, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою. Пільги, передбачені пунктами 5, 7, 8, 11, 12, 20, 23 і 27 статті 20, надаються дружині (чоловіку) померлого громадянина або опікуну (на час опікунства) дітей померлого».

15. У статті 22:

у частині першій:

абзац перший викласти в такій редакції:

«Особам, віднесеним до категорії 3 (пункт 3 статті 14), надаються такі гарантовані державою компенсації та пільги»;

пункт 2 викласти в такій редакції:

«2) першочергове щорічне забезпечення пільговою санаторно-курортною путівкою чи путівкою на відпочинок або одержання за їх бажанням грошової компенсації в розмірі 70 процентів середньої вартості путівки в Україні.

Порядок надання путівок та розмір їх середньої вартості визначаються Кабінетом Міністрів України»;

пункт 6 викласти в такій редакції:

«6) зарахування поза конкурсом при одержанні позитивних оцінок на вступних екзаменах у заклади освіти осіб з числа потерпілих від Чорнобильської катастрофи, які проживають на територіях радіоактивного забруднення і направлені на навчання згідно з планом цільової підготовки або договорами з підприємствами. Зазначені особи навчаються за рахунок держави.

Студентам із числа потерпілих від Чорнобильської катастрофи гарантується надання гуртожитку, якщо вони не мають житла, а також виплата стипендії, підвищеної на 100 процентів, незалежно від місця навчання на території України»;

пункт 11 викласти в такій редакції:

«11) передача громадянам, які відпрацювали на території зони гарантованого добровільного відселення не менш як три роки, безплатно в приватну власність квартир (будинків) державного та громадського житлового фонду, які вони займають у цій зоні»;

у пункті 13 слова «а також першочергове безплатне забезпечення за місцем роботи санаторно-курортними путівками чи путівками на відпочинок або компенсація за їх бажанням середньої вартості путівки в Україні для самостійного санаторно- курортного лікування чи відпочинку» замінити словами «а також позачергове щорічне безплатне надання санаторно-курортних путівок або одержання за їх бажанням грошової компенсації в розмірі середньої вартості путівки в Україні.

Порядок надання путівок та розмір їх середньої вартості визначаються Кабінетом Міністрів України»;

пункт 14 після слова «проживають» доповнити словами «на територіях радіоактивного забруднення»;

частину другу викласти в такій редакції:

«Пільги, передбачені пунктами 1, 2, 17, 26, 27 статті 20, поширюються на неповнолітніх дітей померлих громадян з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, віднесених до категорії 3, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою. Пільги, передбачені пунктами 5, 7, 8, 11, 12, 20, 23 і 27 статті 20, надаються дружині (чоловіку) померлих громадян з числа учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, віднесених до категорії 3, смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою, або опікуну (на час опікунства) дітей померлих громадян».

16. У статті 23:

частину першу викласти в такій редакції:

«Особам, віднесеним до категорії 4 (пункт 4 статті 14), надаються такі гарантовані державою компенсації та пільги:

1) пільги, передбачені пунктами 1, 3, 5, 6, 8 статті 20, пунктами 3, 5, 6, 7, 15 статті 22;

2) першочергове щорічне забезпечення пільговою санаторно-курортною путівкою чи путівкою на відпочинок або компенсація за їх бажанням 50 процентів середньої вартості путівки в Україні.

Порядок надання путівок та розмір їх середньої вартості визначаються Кабінетом Міністрів України;

3) першочергове зубопротезування із зниженням його вартості на 50 процентів (за винятком зубопротезування із дорогоцінних металів та матеріалів, прирівняних по вартості до них, що визначається Міністерством охорони здоров'я України);

4) відшкодування 50 процентів вартості палива, придбаного в межах установлених норм, особам, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення;

5) передача громадянам, які відпрацювали на території зони посиленого радіоекологічного контролю не менш як п'ять років, безплатно в приватну власність житла, яке вони займають у цій зоні»;

частину третю викласти в такій редакції:

«Усі компенсації та пільги, передбачені цією статтею, надаються громадянам на час постійного проживання або постійної роботи чи постійного навчання у зоні посиленого радіоекологічного контролю».

17. Статтю 24 викласти в такій редакції:

«Стаття 24. Пільги особам, які працювали за межами зони відчуження на роботах з особливо шкідливими умовами праці (за радіаційним фактором), пов'язаними з ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС

Особи, які працювали з моменту аварії до 1 липня 1986 року не менше 14 календарних днів або не менше трьох місяців протягом 1986—1987 років за межами зони відчуження на роботах з особливо шкідливими умовами праці (за радіаційним фактором), пов'язаними з ліквідацією наслідків Чорнобильської катастрофи, що виконувалися за урядовими завданнями, надаються гарантовані державою пільги та компенсації, передбачені пунктами 1, 6, 8, 20 і 27 статті 20, пунктом 15 статті 22 і пунктом 2 статті 23».

18. Статтю 26 виключити.

19. Статтю 27 викласти в такій редакції:

«Стаття 27. Визначення дітей, які належать до потерпілих від Чорнобильської катастрофи

До дітей, потерпілих внаслідок Чорнобильської катастрофи, належать неповнолітні діти, які:

1) евакуйовані із зони відчуження, у тому числі діти, які на момент евакуації знаходились у стані внутрішньоутробного розвитку;

2) проживали на момент аварії чи прожили або постійно навчалися після аварії не менше одного року у зоні безумовного (обов'язкового) відселення;

3) проживали на момент аварії чи прожили або постійно навчалися після аварії не менше двох років у зоні гарантованого добровільного відселення;

4) проживали на момент аварії чи прожили або постійно навчалися після аварії не менше трьох років у зоні посиленого радіоекологічного контролю;

5) народилися після 26 квітня 1986 року від батька, який на час настання вагітності матері має підстави належати до категорії 1, 2 або 3 постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи, або матері, яка на час настання вагітності або під час вагітності має підстави належати до категорії 1, 2 або 3 постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи;

6) хворі на рак щитовидної залози незалежно від дозиметричних показників, а також хворі на променеву хворобу;

7) одержали дозу опромінення щитовидної залози внаслідок Чорнобильської катастрофи, яка перевищує рівні, встановлені Міністерством охорони здоров'я України».

20. Статтю 29 після слів «які сприяють виведенню радіонуклідів з організму» доповнити словами «в порядку, передбаченому статтею 30 цього Закону».

21. У статті 30:

у частині першій:

абзац перший, пункти 1 і 2 викласти в такій редакції:

«Потерпілим дітям, зазначеним у пунктах 1—6 статті 27 цього Закону, та їх батькам надаються такі гарантовані державою компенсації та пільги:

1) повне державне забезпечення дітей до вступу їх до школи (не старше 8 років) шляхом безплатного виховання (утримання) їх у державних дошкільних закладах освіти і надання щомісячної грошової допомоги, розмір якої визначається Кабінетом Міністрів України;

2) видача та оплата лікарняних листків по догляду за хворою дитиною віком до 14 років у розмірі 100 процентів заробітку незалежно від безперервного стажу роботи за весь період хвороби, включаючи санаторно-курортне лікування одному з батьків або особі, яка їх замінює, якщо дитина потребує нагляду батьків згідно з висновком лікарської консультаційної комісії медичного закладу, в якому дитина лікується чи перебуває на диспансерному обліку»;

пункт 3 після слів «безплатний проїзд» доповнити словами «у межах України»;

пункт 4 викласти в такій редакції:

«4) безплатне придбання ліків за рецептами лікарів, а також безплатне позачергове зубопротезування (за винятком зубопротезування із дорогоцінних металів та металів, прирівняних до них за вартістю, що визначається Міністерством охорони здоров'я України)»;

абзац другий пункту 5 викласти в такій редакції:

«Потерпілі діти віком до 10 років забезпечуються путівками разом з одним із батьків або особою, яка їх замінює, за умови, що останні належать до постраждалих внаслідок Чорнобильської катастрофи. У разі неможливості надання путівки виплачується компенсація у розмірі середньої вартості путівки в Україні.

Порядок надання путівок та розмір їх середньої вартості визначаються Кабінетом Міністрів України»;

пункти 7 і 9 виключити

абзац третій пункту 10 викласти в такій редакції:

«Допомога по догляду за потерпілою дитиною до досягнення нею трирічного віку виплачується у подвійному розмірі допомоги, передбаченої законодавством України незалежно від факту роботи. Вагітні жінки забезпечуються додатковим харчуванням за нормами, що встановлюються Міністерством охорони здоров'я України»;

пункт 11 викласти в такій редакції:

«11) безплатне харчування учнів середніх загальноосвітніх шкіл, професійно-технічних закладів освіти, розташованих на територіях радіоактивного забруднення (пункти 2, 3, 4 статті 2 цього Закону), а також дітей, евакуйованих із зони відчуження, дітей, які є інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, і тих, які проживали у зоні безумовного (обов'язкового) відселення з моменту аварії до прийняття постанови про відселення. Дітям, які не харчуються в зазначених навчальних закладах, а також за всі дні, коли вони не відвідували ці заклади, до досягнення повноліття виплачується грошова компенсація у порядку, що визначається Кабінетом Міністрів України»;

у пункті 12 слова «і шкільні заклади» виключити;

частину другу викласти в такій редакції:

«Дітям, зазначеним у пункті 7 статті 27 цього Закону, надаються пільги, передбачені пунктами 3, 4 та 5 частини першої цієї статті. Одному з батьків зазначених дітей або особі, яка їх замінює, надаються пільги, передбачені пунктом 2 частини першої цієї статті»;

доповнити статтю частинами третьою, четвертою, п'ятою та шостою такого змісту:

«Дітям, зазначеним у статті 27 цього Закону, яким встановлено інвалідність, пов'язану з Чорнобильською катастрофою, надаються компенсації та пільги, передбачені пунктами 1, 2, 3, 4, 6, 7, 8, 9, 10, 11 частини першої цієї статті, а також надаються такі компенсації та пільги:

1) безплатне користування всіма видами міського та приміського транспорту (крім таксі з числом посадочних місць для пасажирів не більше 9), на території України;

2) позачергове обов'язкове забезпечення місцями у дошкільних закладах освіти незалежно від відомчої підпорядкованості;

3) використання чергової відпустки у зручний час для одного з батьків дитини-інваліда або особи, яка їх замінює, а також отримання одним із батьків або особою, яка їх замінює, додаткової відпустки із збереженням заробітної плати строком на 14 робочих днів на рік;

4) вступ поза конкурсом до державних вищих закладів освіти, професійно-технічних закладів освіти та на курси для професійного навчання з обов'язковим наданням гуртожитку на час навчання для тих, хто не має житла, і гарантованою виплатою підвищеної на 100 процентів стипендії, незалежно від місця навчання на території України. Особи, які закінчили середні загальноосвітні школи та професійно-технічні заклади освіти з відзнакою (відмінними оцінками), приймаються без екзаменів до державних вищих закладів освіти за результатами співбесіди. Зазначені особи навчаються в цих закладах за рахунок держави;

5) позачергове влаштування в заклади соціального захисту, а також обслуговування службами соціального захисту вдома, якщо дитина-інвалід не має близьких родичів, які проживають разом з нею;

6) розмір соціальної пенсії дітям-інвалідам віком до 16 років, захворювання яких пов'язане з Чорнобильською катастрофою, підвищується на 100 процентів від її розміру, передбаченого пунктом «в» статті 94 Закону України «Про пенсійне забезпечення»;

7) надання додаткової житлової площі у вигляді окремої кімнати дитині, яка стала інвалідом внаслідок Чорнобильської катастрофи та потребує особливого догляду. Відсутність окремої кімнати є підставою для взяття на квартирний облік. Сім'ям, що мають дітей-інвалідів, надається право позачергового одержання жилих приміщень;

8) оплата сім'єю, що має дитину-інваліда, за користування житлом (в межах норми, передбаченої законодавством України) в розмірі 50 процентів квартирної плати, обчисленої за ставками, встановленими для робітників і службовців, а також оплата в розмірі 50 процентів встановленої плати за користування комунальними послугами (водопостачання, газ, електрична, теплова енергія та інші послуги) та телефоном за умови, що дитина проживає разом з сім'єю.

Пільги по квартирній платі надаються сім'ї, що має дитину-інваліда, яка проживає у будинках державного і громадського житлового фонду, а по оплаті комунальних послуг також і сім'ї, яка проживає у будинках житлово-будівельних (житлових) кооперативів та в будинках, що належать громадянам на праві приватної власності.

Сім'ям, що мають дітей-інвалідів, які проживають у будинках, що не мають центрального опалення, відшкодовується 50 процентів вартості палива, придбаного в межах норм, встановлених для продажу населенню;

9) позачергове встановлення сім'ї, що має дитину-інваліда, телефону з оплатою 50 процентів вартості його встановлення;

10) щорічне безплатне забезпечення дитини-інваліда та одного з батьків чи особи, яка їх замінює, путівкою для будь-якого виду оздоровлення чи відпочинку протягом двох місяців. У разі неможливості надання путівки виплачується компенсація у розмірі середньої вартості путівки в Україні.

Порядок надання путівок та розмір їх середньої вартості визначаються Кабінетом Міністрів України;

11) першочергове безкоштовне протезування дітей-інвалідів.

Дітям, які мають підстави для встановлення категорії 2 або 3, до досягнення повноліття, крім компенсацій та пільг, зазначених у частині першій цієї статті, надаються пільги, передбачені пунктами 2, 4 і 5 частини третьої цієї статті.

Після досягнення повноліття (в разі одруження або влаштування на роботу у передбачених чинним законодавством випадках до досягнення повноліття — за їх бажанням, відповідно з часу одруження або влаштування на роботу) особам, зазначеним у статті 27 цього закону, надаються пільги та компенсації відповідно до встановлених статтею 14 цього Закону категорій.

Дітям до досягнення повноліття, які до вступу в державні вищі заклади освіти, професійно-технічні заклади освіти, розташовані за межами зони забруднення, мали підстави для отримання категорії 4, на-

(Закінчення на 8-й стор.).

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»

(Початок на 5,6,7-й стор.).

даються пільги, передбачені пунктами 4 і 5 частини першої цієї статті та пунктом 4 частини третьої цієї статті, а студентам з числа цих дітей віком до 23 років надаються пільги, передбачені пунктом 6 статті 22 цього Закону».

22. Статтю 31 викласти в такій редакції:

«Стаття 31. Допомога сім'ям, що мають дітей шкільного віку, які проживають на територіях радіоактивного забруднення

Сім'ї, що мають дітей віком від 7 до 16 років (учнів віком до 18 років), які проживають на територіях радіоактивного забруднення, допомоги, передбачені чинним законодавством України, виплачуються у подвійному розмірі».

23. У статті 32:

абзац перший пункту 2 доповнити реченням такого змісту:

«При цьому громадяни, які є інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, користуються пільгою, передбаченою пунктом 10 статті 20 цього Закону, незалежно від наявності прописки»;

пункт 4 доповнити новим абзацом такого змісту:

«За згодою громадян їм можуть передаватись у приватну власність незавершені будівництвом будинки садибного типу для закінчення будівництва за власні кошти. Порядок надання таких будинків визначається Кабінетом Міністрів України. Пільгами, передбаченими цим пунктом, громадяни мають право скористатися один раз».

24. У статті 35:

у частині першій:

пункт 1 викласти в такій редакції:

«1) грошову компенсацію у повному розмірі вартості жилих, дачних, садових будинків, гаражів, господарських будівель та споруд, яка виплачується за цінами, встановленими на момент припинення права власності»;

пункт 6 викласти в такій редакції:

«6) грошову компенсацію у повному розмірі за цінами, встановленими на момент звернення щодо неї, громадянам, які не проживали на територіях забруднення, але одержали у спадщину майно (жилі, дачні, садові будинки, гаражі, господарські будівлі та споруди), яке не може бути перевезено із зазначених територій»;

доповнити статтю після частини третьої новою частиною четвертою такого змісту:

«Порядок виплати компенсацій, передбачених пунктами 1 і 6 частини першої цієї статті, встановлюється Кабінетом Міністрів України».

У зв'язку з цим частину четверту вважати частиною п'ятою.

25. Статтю 39 викласти в такій редакції:

«Стаття 39. Доплата громадянам, які працюють на територіях радіоактивного забруднення

Громадянам, які працюють на територіях радіоактивного забруднення, провадиться доплата в таких розмірах:

— у зоні безумовного (обов'язкового) відселення — три мінімальні заробітні плати;

— у зоні гарантованого добровільного відселення — дві мінімальні заробітні плати;

— у зоні посиленого радіоекологічного контролю — одна мінімальна заробітна плата.

Пенсії непрацюючим пенсіонерам, які проживають на цих територіях, і стипендії студентам, які там навчаються, підвищуються у розмірах, встановлених частиною першою цієї статті. Пенсіонерам, які працюють у зонах радіоактивного забруднення, оплата праці додатково підвищується на 25 процентів від розміру мінімальної заробітної плати.

Громадянам, які працюють у зоні відчуження, а також у зоні безумовного (обов'язкового) відселення після повного відселення жителів, за рішенням Адміністрації зони відчуження, встановлюється доплата згідно з положенням, затвердженим Кабінетом Міністрів України».

26. У статті 41:

у частині першій слова «відповідно до статті 39» замінити словами «з урахуванням доплат, передбачених статтею 39»;

частину третю виключити.

27. У статті 44 слово «надбавок» замінити словом «доплат».

28. У частині третій статті 45 слова «підходящу роботу» замінити словами «відповідну роботу».

29. Статтю 47 викласти в такій редакції:

«Стаття 47. Щорічні відпустки працівникам, які працюють (перебувають у відрядженні) на територіях радіоактивного забруднення

Працівникам, які працюють (перебувають у відрядженні) на територіях радіоактивного забруднення, надається щорічна відпустка тривалістю пропорційно відпрацьованому на цих територіях часу:

— у зонах відчуження та безумовного (обов'язкового) відселення — 44 календарні дні. Загальна тривалість відпустки не повинна перевищувати 56 календарних днів;

— у зоні гарантованого добровільного відселення — 37 календарних днів. Загальна тривалість відпустки не повинна перевищувати 49 календарних днів;

— у зоні посиленого радіологічного контролю — 30 календарних днів. Загальна тривалість відпустки не повинна перевищувати 42 календарних днів.

Зазначені відпустки надаються без урахування додаткової відпустки, передбаченої законодавством України.

В усіх випадках тривалість щорічної відпустки не повинна бути меншою за передбачену законодавством України для будь-якої категорії працівників. За працівниками, які отримують відпустку більшої тривалості, ніж передбачено цим Законом, її тривалість зберігається».

30. У статті 48:

частину першу викласти в такій редакції:

«Одноразова компенсація учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, які стали інвалідами внаслідок Чорнобильської катастрофи, та сім'ям, які втратили годувальника із числа осіб, віднесених до учасників ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, та смерть яких пов'язана з Чорнобильською катастрофою, виплачується в таких розмірах:

інвалідам I групи — 60 мінімальних заробітних плат;

інвалідам II групи — 45 мінімальних заробітних плат;

інвалідам III групи — 30 мінімальних заробітних плат;

дітям-інвалідам — 10 мінімальних заробітних плат;

сім'ям, які втратили годувальника, — 60 мінімальних заробітних плат;

батькам померлого — 30 мінімальних заробітних плат»;

частину четверту викласти в такій редакції:

«Щорічна допомога на оздоровлення виплачується в таких розмірах:

інвалідам I і II групи — п'ять мінімальних заробітних плат;

інвалідам III групи, дітям-інвалідам — чотири мінімальні заробітні плати;

учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС 2 категорії — п'ять мінімальних заробітних плат;

учасникам ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС 3 категорії — три мінімальні заробітні плати;

кожній дитині, яка втратила внаслідок Чорнобильської катастрофи одного з батьків, — три мінімальні заробітні плати;

евакуйованим із зони відчуження у 1986 році, включаючи дітей, — три мінімальні заробітні плати»;

доповнити статтю частинами шостою та сьомою такого змісту:

«Виплати, зазначені в цій статті, провадяться протягом одного місяця з дня встановлення інвалідності чи смерті потерпілого.

Розмір мінімальної заробітної плати визначається на момент виплати».

31. Абзац четвертий статті 50 викласти в такій редакції:

«інвалідам III групи, дітям-інвалідам, а також хворим внаслідок Чорнобильської катастрофи на променеву хворобу — 50 процентів мінімальної пенсії за віком».

32. Статтю 54 викласти в такій редакції:

«Стаття 54. Державна пенсія особам, віднесеним до категорії 1 та у зв'язку з втратою годувальника

Пенсії по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсії у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи можуть призначатися за бажанням громадянина із заробітку, одержаного за роботу в зоні відчуження в 1986—1990 роках у розмірі відшкодування фактичних збитків, який визначається згідно з законодавством.

В усіх випадках розмір середньомісячної заробітної плати для обчислення пенсії за роботу у зоні відчуження у 1986—1990 роках не може перевищувати 3,0 тис. карбованців.

Обчислення і призначення пенсій по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсій у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи із заробітку за межами зони відчуження провадиться на загальних підставах відповідно до Закону України «Про пенсійне забезпечення».

В усіх випадках розміри пенсій для інвалідів, щодо яких встановлено зв'язок з Чорнобильською катастрофою, не можуть бути нижчими:

по I групі інвалідності — 10 мінімальних пенсій за віком;

по II групі інвалідності — 8 мінімальних пенсій за віком;

по III групі інвалідності — 6 мінімальних пенсій за віком;

дітям-інвалідам — 3 мінімальних пенсій за віком.

Порядок обчислення пенсії по інвалідності, що настала внаслідок каліцтва чи захворювання, і пенсії у зв'язку з втратою годувальника внаслідок Чорнобильської катастрофи визначається Кабінетом Міністрів України».

33. У статті 55:

у частині першій:

абзац четвертий пункту 1 після слів «дезактивації техніки» доповнити словами «або їх будівництві»;

абзац сьомий пункту 2 викласти в такій редакції:

«особи, які працювали з моменту аварії до 1 липня 1986 року не менше 14 календарних днів або не менше трьох місяців протягом 1986—1987 років за межами зони відчуження на роботах з особливо шкідливими умовами праці (за радіаційним фактором), пов'язаними з ліквідацією наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, що виконувалися за урядовими завданнями, — 2 роки».

34. У статті 56:

пункт 1 викласти в такій редакції:

«Час роботи (служби, в тому числі державної) по ліквідації наслідків аварії на Чорнобильській АЕС у зоні відчуження зараховується до трудового стажу, до вислуги років: до 1 січня 1988 року — в потрійному, а з 1 січня 1988 року до 1 січня 1993 року — у полуторному розмірі (в тому числі за списком №1). З 1 січня 1993 року та в наступні роки пільги по обчисленню стажу роботи у зоні відчуження визначаються Кабінетом Міністрів України»;

доповнити статтю пунктом третім такого змісту:

«3. Громадянам, віднесеним до категорій 1, 2, 3 і 4, надається статус ветерана праці за умови наявності у них трудового стажу на 10 років більшого, понад встановлений пунктом 2 цієї статті (у жінок — 25 років, у чоловіків — 30 років)».

35. Статтю 61 викласти в такій редакції:

«Стаття 61. Пільги щодо оподаткування об'єднань громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи

Пільги щодо оподаткування об'єднань громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, встановлюються законами про оподаткування».

36. Статтю 62 викласти в такій редакції:

«Стаття 62. Роз'яснення порядку застосування цього Закону

Роз'яснення порядку застосування цього Закону провадиться у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, рішення якого є обов'язковими для виконання міністерствами та іншими центральними органами державної виконавчої влади України, місцевими органами державної виконавчої влади, всіма суб'єктами господарювання, незалежно від їх відомчої підпорядкованості та форм власності».

37. Пункт 2 статті 65 викласти в такій редакції:

«2. При зміні категорії, а також у випадках, передбачених статтею 17 цього Закону посвідчення підлягає заміні».

38. Статтю 67 викласти в такій редакції:

«Стаття 67. Порядок підвищення розміру доплат, пенсій і компенсацій, передбачених цим Законом

Конкретні розміри всіх доплат, пенсій і компенсацій підвищуються Кабінетом Міністрів України відповідно до зміни індексу вартості життя і зростання мінімальної заробітної плати».

39. Статтю 68 викласти в такій редакції:

«Стаття 68. Підстави для припинення виплати компенсацій та надання пільг за проживання на території зони безумовного (обов'язкового) відселення

Виплата компенсацій і надання пільг, передбачених статтями 37 і 46 цього Закону, громадянам, які проживають на території зони безумовного (обов'язкового) відселення, припиняється у разі їх відмови від переселення в збудоване для цієї мети житло (житлові умови повинні відповідати вимогам, передбаченим житловим законодавством). На зазначених громадян у період їх подальшого проживання на радіоактивно забрудненій території не поширюється також пільга щодо зменшення пенсійного віку, передбачена статтею 55 цього Закону».

40. Статтю 69 виключити.

41. Доповнити Закон новою статтею 70 такого змісту:

«Стаття 70. Захист прав громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи

Громадяни, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, мають право захищати у відповідних державних, судових органах свої законні інтереси та інтереси своїх дітей».

Президент України Л. КУЧМА.

м.Київ,
6 червня 1996 року.

Закон України

Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про застосування електронних контрольно-касових апаратів і товарно-касових книг при розрахунках із споживачами у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг»

Верховна Рада України **постановляє:**

Внести зміни і доповнення до Закону України «Про застосування електронних контрольно-касових апаратів і товарно-касових книг при розрахунках із споживачами у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» (Відомості Верховної Ради України, 1995 р., № 28, ст.205), виклавши його у такій редакції:

«ЗАКОН УКРАЇНИ

Про застосування електронних контрольно-касових апаратів і товарно-касових книг при розрахунках із споживачами у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг

Стаття 1. Застосування електронних контрольно-касових апаратів і товарно-касових книг

Підприємства, установи і організації всіх форм власності та громадяни — суб`єкти підприємницької діяльності (далі – суб`єкти підприємницької діяльності), які здійснюють розрахунки із споживачами у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг за готівку, зобов`язані:

1) проводити розрахунки із споживачами через належним чином зареєстровані електронні контрольно-касові апарати;

2) обов`язково видавати споживачеві касовий чек*;

3) вести журнал використання електронного контрольно-касового апарата, складати звіт з операцій, здійснюваних на цьому апараті;

4) забезпечувати зберігання зазначених документів протягом строку, встановленого чинним законодавством;

5) подавати до державних податкових інспекцій звітність, пов`язану із застосуванням електронних контрольно-касових апаратів, не пізніше 15 числа наступного за звітним місяця. У разі допущення порушень, відповідальність за які передбачено статтею 6 цього Закону, звітність подається до державних податкових інспекцій за місцем виявлення правопорушення;

6) реалізовувати товари, надавати послуги за наявності цінника на товар (прейскуранта на послугу, що надається).

За відсутності або при неможливості використання електронного контрольно-касового апарата суб`єктам підприємницької діяльності тимчасово дозволяється здійснювати розрахунки із споживачами з використанням товарно-касової книги, форма, порядок ведення та реєстрація якої затверджуються Міністерством фінансів України і Міністерством статистики України.

Перелік окремих форм діяльності у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг, специфіка яких дозволяє здійснювати розрахунки із споживачами без застосування електронних контрольно-касових апаратів з використанням товарно-касових книг, затверджуються Міністерством економіки України за погодженням з Міністерством зовнішніх економічних зв`язків і торгівлі України і Міністерством фінансів України.

Порядок реєстрації і застосування електронних контрольно-касових апаратів, форми та порядок звітності затверджуються Головною державною податковою інспекцією України.

Терміни переведення суб`єктів підприємницької діяльності на розрахунки із споживачами з використанням електронних контрольно-касових апаратів визначаються Кабінетом Міністрів України за поданням Міністерства економіки України і Міністерства фінансів України.

Електронні контрольно-касові апарати та товарно-касові книги не застосовуються при проведенні розрахунків у касах на підприємствах, в установах і організаціях всіх форм власності, де проводяться ці операції з оформленням прибуткових і видаткових касових ордерів з видачею відповідних квитанцій, підписаних і завірених печаткою у встановленому порядку.

Стаття 2. Застосування електронних контрольно-касових апаратів або комп`ютерних систем у пунктах обміну валюти

При проведенні обмінних операцій у пунктах обміну валюти є обов`язковим використання електронних контрольно-касових апаратів або комп`ютерних систем згідно з рішенням правління комерційного банку, якому належить обмінний пункт, або за агентською угодою, укладеною з агентом уповноваженого банку.

Порядок виконання обмінних операцій, ведення обліку, звітності у пунктах обміну валюти встановлюються Національним банком України.

Стаття 3. Сертифікація електронних контрольно-касових апаратів і комп`ютерних систем

Виготовлені в Україні та іноземного виробництва електронні контрольно-касові апарати і комп`ютерні системи, що застосовуються при розрахунках із споживачами, підлягають обов`язковій сертифікації.

Порядок сертифікації комп`ютерних систем, інші умови використання комп`ютерних систем у пунктах обміну валюти встановлюються Національним банком України за погодженням з Головною державною податковою інспекцією України.

У разі реалізації суб`єктам підприємницької діяльності електронних контрольно-касових апаратів і комп`ютерних систем, не внесених до Державного реєстру електронних контрольно-касових апаратів та Реєстру сертифікованих комп`ютерних систем, за рішенням Головної державної податкової інспекції України, державних податкових інспекцій по Автономній Республіці Крим, областях, районах, містах і районах у містах виручка від реалізації цих апаратів стягується до місцевого бюджету за місцем виявлення зазначених порушень.

Стаття 4. Державний реєстр електронних контрольно-касових апаратів та Реєстр сертифікованих комп`ютерних систем

Положення про Державний реєстр електронних контрольно-касових апаратів, технічні вимоги щодо виробництва, реалізації, ремонту, сервісного обслуговування, інші вимоги щодо експлуатації електронних контрольно-касових апаратів визначаються Кабінетом Міністрів України за поданням Міністерства економіки України і Міністерства фінансів України.

Ведення Реєстру сертифікованих комп`ютерних систем здійснює Національний банк України.

Стаття 5. Контроль за додержанням порядку застосування електронних контрольно-касових апаратів, товарно-касових книг, комп`ютерних систем

Контроль за проведенням суб`єктами підприємницької діяльності розрахунків із споживачами з використанням електронних контрольно-касових апаратів і товарно-касових книг здійснюють Головна державна податкова інспекція України, Державний комітет України у справах захисту прав споживачів, Державна інспекція з контролю за цінами Міністерства економіки України, Міністерство внутрішніх справ України та їх органи на місцях.

Контроль за проведенням обмінних операцій у пунктах обміну валюти з використанням електронних контрольно-касових апаратів або комп`ютерних систем здійснюють Національний банк України і Головна державна податкова інспекція України та їх органи на місцях.

Порядок перевірки роботи пунктів обміну валюти встановлюється Національним банком України за погодженням з Головною державною податковою інспекцією України.

Стаття 6. Відповідальність за порушення цього Закону

За порушення суб`єктами підприємницької діяльності порядку проведення розрахунків із споживачами, встановленого статтями 1 і 2 цього Закону, за рішенням Головної державної податкової інспекції України, державних податкових інспекцій в Автономній Республіці Крим, областях, районах, містах і районах у містах стягуються до місцевого бюджету за місцем реєстрації суб`єкта підприємницької діяльності фінансові санкції в розмірі:

від десяти до ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян у разі проведення розрахунків із споживачами за готівку без застосування електронного контрольно-касового апарата (комп`ютерної системи) чи товарно-касової книги, з використанням не зареєстрованого належним чином електронного контрольно-касового апарата (комп`ютерної системи) або у разі порушення встановленого порядку застосування електронного контрольно-касового апарата (комп`ютерної системи) чи товарно-касової книги та порушення встановленого порядку проведення розрахунків в касах на підприємствах, в установах і організаціях всіх форм власності, де ці операції проводяться з оформленням прибуткових і видаткових касових ордерів з видачею відповідних квитанцій, підписаних і завірених печаткою в установленому порядку;

від двадцяти до двохсот неоподатковуваних мінімумів доходів громадян у разі повторного** порушення встановленого порядку застосування електронного контрольно-касового апарата (комп`ютерної системи) чи товарно-касової книги, виявленого протягом календарного року після попередньої перевірки;

від десяти до п`ятдесяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян у разі застосування зіпсованого електронного контрольно-касового апарата (комп`ютерної системи).

У разі здійснення суб`єктами підприємницької діяльності торгівлі товарами або іншими товарно-матеріальними цінностями, які не оприбутковані по обліку, вартість цих товарів з підприємств, установ і організацій незалежно від форм власності стягується за рішенням органів державних податкових інспекцій до місцевого бюджету відповідного рівня у безспірному порядку.

У разі невиставлення суб`єктами підприємницької діяльності цінників на товар, що продається (прейскурантів на послуги, що надаються), або використання цінників та прейскурантів, що містять ціни і тарифи в іноземній валюті або в інших одиницях, які не є валютою України, а також, якщо ці суб`єкти підприємницької діяльності не мають ліцензій, які видаються Національним банком України на здійснення операцій з іноземною валютою, до них застосовується фінансова санкція у розмірі п`яти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян за кожний невиставлений цінник на товар (прейскурант на послугу) або виставлений цінник на товар (прейскурант на послугу) в іноземній валюті або в інших одиницях. За рішенням органів державних податкових інспекцій ці кошти стягуються до місцевого бюджету відповідного рівня у безспірному порядку.

З громадян — суб`єктів підприємницької діяльності фінансові санкції за порушення, передбачені частинами другою та третьою цієї статті, стягуються до місцевого бюджету відповідного рівня за рішенням суду або за виконавчими написами нотаріусів.

Посадові особи та працівники торгівлі громадського харчування та сфери послуг підприємств і організацій усіх форм власності за порушення порядку проведення розрахунків із споживачами, передбаченого цим Законом, притягуються Головною державною податковою інспекцією України та їх органами на місцях до адміністративної відповідальності згідно з чинним законодавством.

Державний комітет України у справах захисту прав споживачів, Державна інспекція з контролю за цінами Міністерства економіки України, Міністерство внутрішніх справ України та їх органи на місцях складають адміністративні протоколи і передають їх на розгляд Головної державної податкової інспекції України та їх органами на місцях для застосування адміністративної відповідальності згідно з чинним законодавством».

Президент України
Л.КУЧМА.

м. Київ,
6 червня 1996 року.

*Касовий чек, який має бути виданий споживачеві разом з покупкою (наданою послугою), є дійсним, якщо він набраний на електронному контрольно-касовому апараті і на ньому зазначена повна сума покупки (наданої послуги).

**Повторним для суб`єкта підприємницької діяльності, який має декілька торговельних місць, вважається порушення, зафіксоване вдруге протягом календарного року після попередньої перевірки на одному і тому ж торговельному місці. Повторним не вважається порушення, що стосується порядку проведення розрахунків із споживачами і яке виявлено протягом одного дня в різних торговельних місцях одного й того ж суб`єкта підприємницької діяльності.

Постанова Верховної Ради України

Про порядок введення в дію Закону України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про застосування електронних контрольно-касових апаратів і товарно-касових книг при розрахунках із споживачами у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг»

Верховна Рада України **постановляє:**

1. Ввести в дію Закон України «Про внесення змін і доповнень до Закону України «Про застосування електронних контрольно-касових апаратів і товарно-касових книг при розрахунках із споживачами у сфері торгівлі, громадського харчування та послуг» з дня опублікування.

2. Тимчасово до стабілізації постачання електроенергії дозволити районним державним адміністраціям у зонах нестабільного постачання електроенергії приймати рішення про використання при розрахунках із споживачами товарно-касових книг або електронних контрольно-касових апаратів у порядку, визначеному Міністерством фінансів України і Міністерством економіки України.

Голова Верховної Ради України
О. МОРОЗ.

м. Київ, 6 червня 1996 року.

На початку тижня

Що з нами буде?

У понеділок у Києві проходив незвичайний семінар — «Дезінтеграція та інтеграція республік колишнього СРСР: вплив на регіональну та глобальну безпеку». Його організували Національний інститут стратегічних досліджень та Інститут міжнародних досліджень Браунського університету.

Незвичайність його в тому, що американські вчені запропонували українським колегам і представникам Адміністрації Президента, Верховної Ради і Міністерства закордонних справ обговорити чотири сценарії розвитку подій в ядрі пострадянського регіону. Ядром американці не без підстав вважають Росію, Україну, Казахстан, Білорусію та Грузію.

Вчені, відкинувши дипломатичні еківоки, вже до першого сценарію — «Реінтеграція під пануванням Росії» — заклали різні засоби тиску «старшого брата» на сусідів. За основу взяли, звісно, економічні важелі.

Сценарій № 2, «Кооперативна реінтеграція», не виключає добровільного налагодження міждержавних зв'язків, але під впливом досить сильніших держав.

Два інших сценарії — «Нерегульована незалежність» — розглядають ці процеси за умов збереження пострадянських держав незалежності. Американці постаралися відповісти і на запитання «Що буде?», коли життя вибере один із чотирьох сценаріїв розвитку подій на пострадянському просторі.

А учасникам семінару запропонували відверто відповісти: які вони бачать найсерйозніші загрози для безпеки країни, що можуть виникнути до 2006 року, хто може вплинути на розвиток подій та ін.

Такі самі семінари пройдуть у всіх досліджуваних країнах. Цікаво, що почують американські вчені в Росії та Білорусії?

Однією дорогою йдемо, панове. В Європу

ПОЛЬЩА хоче підтримувати і розвивати ділові стосунки з Україною. Ця фраза, повторювана часто, звучить майже як заклинання. Але, як кажуть, з пісні слів не викинеш. Так само, як неможливо відмахнутися від історії, яка неодноразово засвідчувала: незалежність і процвітання наших держав взаємопов'язані.

Ми, немов альпіністи в одному ланцюгу: тримаючись одне одного, крок за кроком підкорюємо європейську вершину. Здавалося, в нинішньому офіційному візиті Президента України Леоніда Кучми до Польщі немає нічого особливого. Адже живемо по сусідству, тож маємо багато повсякденних проблем, які слід розв'язати, підписавши кілька документів. Тому постає запитання: чому приїзду Кучми до Польщі передувала низка поїздок українських експертів, службовців МЗС і навіть глави цього міністерства Геннадія Удовенка? Та й сам Президент нещодавно мав бесіду з Президентом Республіки Польща Александром Квасневським під час зустрічі глав держав Центральної Європи в польському місті Ланьцуті. Найпевніше, секрет полягає в тому, що наші двосторонні відносини давно вийшли за межі просто сусідських. Нині керівництво двох держав намагається сформувати єдиний політико-економічний простір, що з одного боку, допомогло б Україні тісніше інтегруватися в Європу, а з іншого — гарантувало б Польщі безпеку східних кордонів.

Під час нинішнього візиту, який розпочинається сьогодні і триватиме до 27 червня, Президент Леонід Кучма зустрінеться з Президентом Польщі Александром Квасневським, Прем'єр-міністром Владзимижем Цімошевичем, Маршалом Сейму Юзефом Зихом, Маршалом Сенату Александром Струзіком... Як зазначено у прес-релізі МЗС України, планововано, що сторони обговорюватимуть проблеми, пов'язані з координацією дій щодо входження в єдиний політико-економічний європейський простір та підходами України до розширення НАТО. Польща не приховує свого бажання заручитися підтримкою нашої держави у цьому процесі. Україна зі свого боку ніби й зацікавлена у вступі Республіки Польща до НАТО, розуміючи, що це наблизить до Європи і нас, але побоюється опинитися у ролі буфера або розмінної монети. Адже, як засвідчила історія тієї ж Польщі, буферній державі завжди перепадає на горіхи.

Окрім того, стало відомо, що Л. Кучма планує знову порушити питання про створення політико-економічного об'єднання країн Центральної та Східної Європи, а також без'ядерної зони в регіоні від Чорного до Балтійського морів. З цією пропозицією Україна вже неодноразово виступала на міжнародних форумах і нині веде переговори на двосторонніх рівнях, зокрема і з Польщею.

Щодо суто економічних проблем, то підготовлено кілька угод: з лібералізації двосторонньої торгівлі, поглиблення промислової кооперації, створення систем взаєморозрахунків та механізмів підтримки експортно-імпортної діяльності, спільної участі у загальноєвропейських проектах.

До речі, за цією зустріччю спостерігатимуть не тільки в наших країнах. В Європі побутує думка, що від зближення Польщі й України значною мірою залежать демократичні перетворення та стабільність у Центральносхідному регіоні.

Наталя ФІЛІПЧУК.

Хроніка. Факти. Події

● *Каїр*

Заради миру доведеться піти

Встановлення всеосяжного і справедливого миру на Близькому Сході передбачає цілковитий відхід Ізраїлю з усіх загарбаних палестинських земель, включаючи арабську частину Єрусалима. Про це йдеться в заключній частині резолюції міжарабської наради у верхах, що завершилася у Каїрі. У ній підкреслюється необхідність реалізації права палестинського народу на самовизначення і створення власної незалежної держави із столицею в Єрусалимі.

Глави арабських держав вимагають повномасштабного виведення ізраїльських військ з окупованих сирійських Голанських висот до кордону, що існував до початку арабо-ізраїльської війни 1967 року, а також безумовного виведення ізраїльтян з Південного Лівану і західної частини Бекаа.

● *Страсбург*

«Ні!» смертній карі

Вчора у Страсбурзі відкрилася сесія Парламентської асамблеї Ради Європи. На ній обговорено становище у Чечні, заходи з подолання негативної спадщини минулого колишніх тоталітарних комуністичних режимів, відміну смертної кари у європейських країнах. Сесія триватиме до 28 червня.

● *Вашингтон*

Святе місце не порожнітиме...

Значну частину останнього брифінгу в держдепартаменті було присвячено рішенню США не підтримувати кандидатуру Бутроса Галі на другий термін генерального секретаря ООН.

«Ми сподіваємося, що генеральний секретар зрозуміє: наше рішення — остаточне і невідворотне, і ми повинні приділити увагу пошукам іншого кандидата»,— сказав Ніколас Бернс. За його словами, питання про наступника Бутроса Галі буде одним з основних пунктів порядку денного зустрічі «сімки» на цьому тижні в Ліоні, а також зустрічі АСЕАН у Джакарті наприкінці наступного місяця.

● *Тбілісі*

Усе вирішать кадри?

«Безпрецедентні кадрові перестановки, які здійснив останнім часом президент Росії Борис Єльцин, перекреслили ілюзії та мрії деяких діячів на зрив другого туру президентських виборів у Росії», — заявив президент Грузії Едуард Шеварднадзе. В інтерв'ю національному радіо він підкреслив, що Єльцин зробив усе для того, щоб «у цей доленосний для Росії період переміг курс демократії і реформ». Різка зміна політичного курсу нинішньої Росії, зазначив він, може спричинити великі нещастя і труднощі не тільки для неї, а й для інших держав.

● *Ліон*

Пролунали «Інші голоси планети»

Противники наради на вищому рівні «сімки» найрозвинутіших країн світу, які зібралися в Ліоні і стверджують, що їхній форум «Інші голоси планети» представляє 200 організацій, прийняли послання до «сімки». Вони закликають до «іншої політичної і соціальної логіки», вимагають «переорієнтації фінансових потоків у виробничу сферу», «масового скорочення тривалості робочого дня» і «використання надлишкових потужностей багатих держав для допомоги розвитку країн Півдня».

За повідомленнями кореспондентів «ГУ» та інформаційних агентств.

Ніхто не хотів втрачати вигоду

СЬОГОДНІ у виставковому центрі фірми «АККО», що на проспекті Перемоги, 40-Б (тел. 446-38-02, 446-38-04) відбудеться презентація місії Спілки промисловості і транспорту Чеської Республіки.

Саме цей захід відкриває універсальну виставку продукції чеських підприємств «Чехторг-96», яка триватиме до 29 червня. А протягом перших двох днів експоненти і гості візьмуть участь у засіданні «круглих столів», де вони матимуть можливість краще познайомитися одне з одним, з'ясувати, так би мовити, позиції і точки дотику інтересів.

Правда, чимало з них уже співробітничають тривалий час. І хоч у цих відносинах намітився було спад через причини всім відомі, однак підприємці дуже швидко переконалися: втрата таких ринків обійдеться собі дорожче. Тому Міністерство зовнішньоекономічних зв'язків і торгівлі України, фірма «АККО», посольство України в Чехії, Палата промисловості і торгівлі Чеської Республіки, Спілка промисловості і транспорту цієї країни зорганізували виставку чеської продукції у Києві, запросивши на неї понад одну тисячу українських державних і приватних підприємств.

Годі й говорити про спільний інтерес, бо обидві сторони добре вивчали потреби і можливості одна одної з тим, щоб уже на виставці можна було укласти угоди. Тому в ній беруть участь також банки, торгові палати, які надають посередницькі послуги в галузі торгівлі й кооперації, інформацію про всі суб'єкти, з якими клієнти бажають співпрацювати.

Та чи не найбільше українських учасників може привабити те, що майже кожний експонент пропонує співпрацю: організацію спільних виробництв чи підприємств, кооперацію або взаємне забезпечення комплектувальними. Асортимент щонайширший — від виробництва й поставок ялинкових прикрас до будівництва сміттєспалювальних заводів, деталей і запасних частин до чеських трамваїв і тролейбусів, закупівлі українських меду, ячменю, соняшникового насіння, добрив. Чеські підприємці готові вкладати свій капітал в українську економіку.

— Ми сподіваємось, — каже секретар з питань економіки посольства Чехії в Україні Юрай Меліоріс, — що виставка «Чехторг-96» започаткує плідне і тривале співробітництво.

Валентина ПИСАНСЬКА.

Діти Сараєва.
Фото Олександра КЛИМЕНКА.

Клауса замінить ... Клаус?

ХОЧА Громадянська демократична партія, яку очолює нинішній прем'єр-міністр Чехії Вацлав Клаус, перемогла у нещодавніх виборах до палати депутатів парламенту, проте належних їй 68 мандатів замало для права сформувати коаліційний уряд.

Президент Вацлав Гавел провів переговори з представниками Громадянської демократичної партії, Чеської соціал-демократичної партії, Християнської демократичної унії та Громадянського демократичного альянсу. Досягнуто попередньої домовленості, що знову формуватиметься коаліційний уряд.

Проте, як розповів перший секретар посольства Чеської Республіки в Україні Петр Гул, зміни справді очікуються. Адже керівники коаліційних партій висловилися за зменшення кількості міністерств. Зокрема, ліквідуються міністерства економіки та приватизації. Останнє — у зв'язку з тим, що процес приватизації в Чехії уже завершено.

Зрозуміло, що всіх найбільше цікавить, хто саме змінить на посту прем'єра Вацлава Клауса? Адже з ним пов'язують не лише чимало минулих успіхів країни на шляху реформ, а й плани на майбутнє. На думку багатьох експертів, його змінить ... сам Клаус. Підтвердженням є той факт, що вести переговори щодо формування нового уряду президент держави доручив нинішньому прем'єру.

Більшу ясність внесе перша сесія палати депутатів, яка планує розпочати роботу 25 червня, й розгляне, зокрема, питання про відставку нинішнього уряду та формування нового.

ДЕ ВЗЯТИ ГРОШІ,
або Витоки кризи взаєморозрахунків та умови її подолання

У 1992—1993 роках механізм створення та розподілу виробленої продукції, обігу й перерозподілу фінансів в Україні зазнав найжорстокішої руйнації. і втрати цих років даються взнаки й сьогодні. Річ у тому, що навіть протягом останніх років існування СРСР (див. табл. «Річні темпи»), коли звична система господарювання розвалювалася на наших очах, співвідношення темпів зростання суспільного виробництва та ресурсів, що його забезпечували, було майже позитивне. Наприклад, номінальний валовий суспільний продукт у 1991 році становив 190,7%, а загальний обсяг оборотних коштів (без банків) — 186,2%. Заборгованість зростала помітно нижчими темпами: дебітори — 157,7%, кредитори — 144,4%.

Відставання темпів заборгованості від зростання валового суспільного продукту, а також від валового внутрішнього продукту та національного доходу можна оцінювати як відносне покращення фінансового стану підприємств. Принаймні не погіршувалася і циркуляція фінансових потоків. Терпимі були співвідношення і в 1990-му порівняно з 1989 роком. Тоді валовий суспільний продукт мав темп зростання 107,3%, валовий внутрішній продукт 107,0% (оцінка НБУ), вироблений національний доход 107,3%, оборотні кошти 117,5%, усього дебітори 155,1%, а усього кредитори — 150,0%. Зростання запасів товарно- матеріальних цінностей та відвантажених товарів, наданих послуг майже «вписувалося» в темпи зростання обсягів виробництва.

Таблиця «Річні темпи»

Ланцюгові (річні) темпи зростання важливих показників							
Показники	1989 р.	1990 р.	1991 р.	1992 р.	1993 р.	1994 р.	1995 р. (оцінка НБУ)
Валовий суспільний продукт (у факт. цінах)	100,0%	107,0%	190,7%	1706%	3375%	723,5%	465,2%
Валовий внутрішній продукт (у факт. цінах)	100,0%	107,0%	190,7%	1678%	2811%	804,2%	465,2%
Вироблений національний доход (у факт. цінах)	100,0%	107,3%	178,8%	1848%	3031%	818,1%	465,2%
Всі оборотні кошти (без банків)	100,0%	117,5%	186,2%	2716%	3940%	636,8%	340,3%
Усього дебітори	100,0%	155,1%	157,7%	18607%	4722%	487,4%	447,1%
Усього кредитори	100,0%	150,0%	144,4%	17349%	6207%	542,5%	427,0%
Запаси товарно-матеріальних цінностей (запаси ТМЦ)	100,0%	108,9%	194,2%	1849%	4256%	616,1%	0,0%
Товари відвантажені та надані послуги (тов. відвант.)	100,0%	141,7%	178,5%	5361%	3768%	307,9%	0,0%
Разом запаси ТМЦ + тов. відвант.	100,0%	113,9%	191,2%	2474%	4068%	506,0%	0,0%

1992 рік — перший рік самостійного господарювання — приніс повальне погіршення цих співвідношень: усього дебітори зросли з темпом 18607%, кредитори 17349%, в той час як валовий суспільний продукт (ВСП), валовий внутрішній продукт (ВВП) та національний доход зростали лише з темпами 1706, 1678, 1848 відсотків. Це вказувало на стрімке збільшення частки виробленої продукції, яку без будь-якої оплати просто передавали споживачам та на відповідне стрімке скорочення реалізованої продукції і надходжень грошей не тільки на рахунки підприємств, а й (як похідна) і до бюджету. До того ж і запаси товарно-матеріальних цінностей, і відвантажені товари та надані послуги зросли також швидше від обсягів виробництва — з темпом 2474%. Зауважимо, рішення про відправлення продукції без оплати приймає директор підприємства.

За будь-яких систем господарювання надзвичайним упущенням в роботі господарників вважалося тривке збільшення дебіторів, бо це означало підрив фінансів підприємства, а порушення співвідношень між виробленою та реалізованою продукцією у таких масштабах просто сигналізувало про наближення фінансової катастрофи. В ринковій економіці неможливо вижити за значного збільшення дебіторів, а в командній системі (а її ми ще добре пам'ятаємо!) за приріст дебіторів дерли шкуру живцем та ще й сіллю посипали. Чому ж тоді, у 1992 році, став можливим такий шалений стрибок дебіторів? Напевно тому, що, фетишизуючи **«усталені народногосподарські зв'язки», що їх було директивно встановлено за часів Союзу РСР, господарники просто не оцінили необоротність політичних змін і похідні від них злами в суспільному виробництві.** Вони й надалі відвантажували товари, виконували роботи та надавали послуги без будь-якого уявлення про своє фінансове майбутнє. Хто, коли і в який спосіб сплачуватиме за поставлену продукцію, їх не дуже бентежило.

1993 року протиприродні співвідношення збереглися, хоч і не в такому крайньому вигляді. Можемо констатувати, що пропорції створення й реалізації продукції та, відповідно, фінансові потоки в державі протягом 1992 та 1993 років зазнали колапсо-небезпечних змін на гірше. Наступний аналіз це підтверджує **(див. табл. «Використання»)**.

Так, у 1992 році на приріст оборотних коштів було витрачено 72% валового суспільного продукту. Тобто більш як 2/3 геть усієї виробленої продукції просто не було реалізовано. Зауважимо, що на приріст оборотних коштів у 1991 витратили тільки 22, а в 1990 ще менше — 7 відсотків. Риторичне запитання: на що (або, можливо, на який перебіг політичних подій?!) розраховували господарники, принципово змінюючи свою поведінку в 1992 році? Далі. Приріст дебіторів поглинув 1992 року в тому числі 24% ВСП, у той час як у попередні роки він становив лише 1%. Тобто 24% виробленої продукції було відправлено за заводську огорожу без оплати. В 1993 році стан справ погіршувався. Без оплати було поставлено продукції (усього дебітори), яка становила 32% ВСП, а в приріст оборотних коштів вгатили 85% ВСП.

Така недалекоглядна практика (скорочування надходження грошей від реалізації продукції) згодом неминуче призвела до скорочення частки ВСП, яка трансформувалася у приріст грошової маси підприємств (грошової складової оборотних коштів). Так, 1991 року на приріст грошової маси у підприємств було витрачено 2,89%. У 1992-му цей показник піднявся до свого екстремального значення — 15,99%. Здавалося, були підстави для бурхливих святкувань цієї знаменної події. Але політика виштовхування продукції за ворота вже 1993 року дала скорочення цього показника до 6,47%, в 1993-му — 4,11%, а в 1995 році (за нашими оцінками) — до 0,89%. Водночас у тому ж 1995 році приріст дебіторів заморозив 17% ВСП. а всього приріст оборотних коштів — 40% (!!!) виробленої продукції (останні два значення — наша оцінка).

Виходило за межі розумного й використання валового внутрішнього продукту за ці два роки. Для заощадження часу розгорнуто не коментуватиму показники порівняно з ВВП. Єдине, що хочу зазначити: ВВП у 1992—1994 роках поглинався приростом оборотних коштів, а держава жила за рахунок кредитів. Настав час їх віддавати.

Нагадую читачам, що саме в 1992—1993 роках політика Нацбанку була м'яка:

1. Облікова ставка була нижча за темпи інфляції і нижча, ніж у Росії та країнах Балтії. Саме тому всі кредити були пільгові, що нібито мало врятувати вітчизняного товаровиробника (була така мотивація).

2. Кредити були майже необмежені (бо ж треба було «поповнювати оборотні кошти підприємств»).

3. Валютне регулювання в більшій частині періоду також було спрямоване на «захист вітчизняного товаровиробника» (адміністративно встановлений курс був утричі нижчий від ринкового, що створювало широкий простір для фінансових спекуляцій).

Тому можна зрозуміти політику комерційних банків, які сьогодні дуже стримано видають кредити, внаслідок чого не виконується відповідний показник Меморандуму з МВФ.

Зрозуміло й чому сьогодні вкрай погано йдуть справи з виконанням плану надходжень до бюджету та затримується виплата заробітної плати: значну частку державних податків (від 400 до 500 трлн. крб.) і зарплати (близько 300 трлн. крб.) просто «заморожено» в дебіторах.

Заради об'єктивності хочу зазначити: заходи, вжиті Президентом та урядом України, Верховною Радою і Нацбанком, дали змогу покращити тенденції створення та використання продукції. Йдеться про те, що в 1994-95 роках темпи зростання дебіторів, оборотних коштів нижчі за темпи зростання ВСП і ВВП. Знизилася і частка ВСП, яка «поглиналася» приростом дебіторів і оборотних коштів. Але докорінний злам на краще ще попереду.

Таблиця «Використання»

	1990 р.	1991 р.	1992 р.	1993 р.	1994 р.	1995 р.
ВСП використ. на приріст оборотних коштів підприємств	7%	22%	72%	85%	65%	40%
ВСП використ. на приріст дебіторів	1%	1%	24%	32%	18%	17%
ВСП використ. на приріст грош. маси у підприємств	1,54%	2,89%	15,99%	6,47%	4,11%	0,89%
ВВП використ. на приріст оборотних коштів	13%	40%	134%	191%	131%	80%
ВВП використ. на приріст дебіторів	2%	1%	44%	73%	36%	34%
ВВП використ. на приріст грош. маси у підприємств	2,82%	5,32%	29,87%	14,51%	8,30%	1,8%

Отже, деякі висновки.

1. Злам на краще у фінансах неможливий без докорінної зміни поведінки суб'єктів господарювання. Це вимагає перенесення повної відповідальності за оздоровлення фінансів підприємств на суб'єкти господарювання.

2. Пом'якшення кредитної політики не призведе до пожвавлення виробництва, до створення рамок цивілізованого господарювання у цілому та структурної перебудови зокрема.

Без будь-яких сумнівів, господарники мають право одержати від держави необхідні механізми та умови «розтягування» цього Евересту неплатежів. Головне питання: де взяти гроші на погашення кризи взаєморозрахунків?

Протягом останніх місяців Нацбанк уважно досліджував вплив інфляції на динаміку реальних грошей, життєвий рівень і промисловість. Цю роботу ще не завершено, але ми вже маємо комплекс економіко-статистичних моделей, аналіз котрих дає можливість зробити деякі висновки. **За умов зниження рівня інфляції до 2% на місяць в середньому за рік наше суспільне виробництво (таке, яке воно є сьогодні) спроможне забезпечити зростання загального обсягу реальних грошей із середньомісячним темпом 2,7%. Тобто за рік реальні гроші приростуть на 37,9% — це сотні трильйонів твердих, неінфляційних карбованців. Звертаю увагу: тривке нарощування реальних грошей можливе лише за умов сталої протягом року, низької інфляції.**

Ми вишукуємо гроші на структурну перебудову. А уповільнення інфляції до 2% середньомісячних на рік дає приріст довгострокових депозитів (плюс кошти клієнтів за трастовими операціями банків) на 38,1% річних (2,7 — за місяць). Навіть реальні гроші підприємств зростають на 10,1%.

Зростання життєвого рівня також важливе для оздоровлення економіки й розгортання структурної перебудови. Аналогічна картина складається і щодо життєвого рівня. За умов досягнення 2% інфляції на місяць протягом року реальні грошові доходи населення зростуть на 22,1% (1,7% за місяць), а реальні грошові витрати та заощадження — на 36,1% (2,3% за міс.).

Найжорстокіші антиінфляційні умови висуває нам промисловість. Річ у тому, що лише за умов зниження інфляції до 1% щомісячно і утримання на цьому рубежі протягом приблизно року можемо сподіватися на стабілізацію обсягів промислового виробництва. Отже, досить тривке, протягом року, зупинення інфляції до 1—2% на місяць дасть можливість докорінно змінити й фінансову та виробничу ситуацію в Україні. В цьому — зміст найбільш ефективного засобу створення реальних грошей.

Віктор ЮЩЕНКО,
голова правління Національного банку України.

«Працею возвеличуюсь»

Ці слова вінчали фамільний герб цукрозаводчиків Харитоненків

Рід Харитоненків кінця XIX — початку XX століття належав до найвідоміших у Російській імперії. З ним пов'язано вагомі здобутки вітчизняної цукрової промисловості. «Солодкі королі» — батько Іван Герасимович та син Павло Іванович — були шановані й у широких мистецьких колах, зажививши репутації меценатів. Нині імена цих людей пам'ятають хіба що на батьківщині, в Сумах, де й нині працює один з їхніх заводів, а старовинні вулиці прикрашають зведені їхнім коштом чудові будівлі і де на міському цвинтарі їхні могили.

Майбутній капіталіст Іван Харитоненко народився 1821 року в сім'ї селянина у слободі Нижня Сироватка Сумського повіту. Освіту здобув лише початкову — у місцевого дяка. Згодом батько віддав його в науку до купця. І наче у воду дивився: торгівля стала рідною стихією для здібного юнака. У чині конторщика роз'їжджав він ярмарками України, вчився комерції, доки не осілився у Сумах. Тут Харитоненко відкрив бакалійну крамницю і зосередився виключно на торгівлі цукром. Надбаний у такий спосіб капітал вкладає у виробництво: орендує спочатку чужі цукроварні, згодом будує власні. І це тоді, коли після реформи 1861 року поміщицькі цукрозаводи занепали, галузь ледве дихала.

Тим часом підростав син Павло. Досягши повноліття, він стає правою рукою батька. Їх виробничо-комерційна компанія так і називалася — «І.Г. Харитоненко з сином». По смерті Івана Герасимовича у 1891 році Павло, успадкувавши справу, значно примножив сімейні багатства. У період розквіту цукрове господарство Харитоненків налічувало 10 цукроварень і рафінадний завод у Сумах (він був і залишається найпотужнішим у Європі), володіло 70000 десятинами землі.

Якби в царській Росії більшість капіталістів були такими, як Харитоненки, більшовицького перевороту, мабуть, не сталося б. Промовистий факт з архіву. Місце інженера на одному із заводів Харитоненка отримав висланий з Петербурга близький соратник Володимира Ульянова по «Союзу боротьби за визволення робітничого класу» Названов. На господаря заводу він спочатку дивився, зрозуміло, як на гнобителя трудящих. Та, попрацювавши на підприємстві лише кілька місяців, Названов позбувся комплексу класової ненависті. Особистість Харитоненка, його порядність,розум, висока духовність так вплинули на революціонера, що той відійшов від політичної діяльності і з головою поринув у виробничі справи.Після жовтня 1917 року це йому пригадали, і лише особисте втручання Леніна врятувало його від розстрілу за «антирадянські настрої». Досвід «зрадника», набутий у Харитоненка, зрештою знадобився й новій владі — Названова призначили головою технічної ради Головцукру...

Сучасники Харитоненків відзначали їх природний розум і схильність до наук. Старший, закінчивши лише церковнопарафіяльну школу, був високоосвіченою людиною. Він вражав своєю обізнаністю в агрономічній і технічній галузях, культурі й мистецтві. Вже у похилому віці він самотужки вивчив французьку мову, вільно читав і розмовляв нею. Виступаючи на похоронах І.Г. Харитоненка, архієпископ Харківський і Охтирський Амвросій сказав: «Іван Герасимович пристрасно любив свою комерційну діяльність, як учений любить свою науку, як художник любить своє мистецтво. Він не здобув наукової освіти. Але у ньому вражали розвинений розум і різносторонність знань, здобутих шляхом самоосвіти. Він порядно любив батьківщину і правильно розумів засоби облаштування її добробуту. Він радів, що його установи ошатні, що його поля доглянуті, що у тисяч селян, які обробляють його землі, немає казенних недоїмок...»

Якихось особливих комерційних таємниць у Харитоненків не було. Було постійне прагнення нового у техніці, технології, організації виробництва. Саме Харитоненки першими в Європі запровадили на своїх заводах найсучасніше на той час обладнання: плівкові апарати Кестнера, водотрубні парові котли, парові турбіни, компресори, підвісні канатні дороги, безперервно діючі дефекатори і сатуратори. У це важко повірити, але штат головної контори компанії «І.Г. Харитоненко і син» налічував лише 12 чоловік (включаючи прибиральницю і двірника-садівника). І вони вправлялися керувати справами, щодня видавати платню поденним робітникам і щотижня — строковим.

Іван Герасимович ХАРИТОНЕНКО

Павло Іванович ХАРИТОНЕНКО

З України чимало цукру вивозили за кордон. У найбільших містах Німеччини, Австро-Угорщини, Ірану діяли торговельні склади компанії, котрі істотно впливали на кон'юнктуру ринку. Жодна міжнародна виставка не обходилася без участі сумських цукроварів, продукція яких незмінно здобувала високу оцінку. Про це свідчать численні нагороди — золоті та срібні медалі, зокрема виставок у Санкт-Петербурзі, Філадельфії, Парижі, Антверпені.

Подвижницька праця була оцінена: Павлу Харитоненку жалували дворянський сан. Фамільний дворянський герб увінчали слова: «Працею возвеличуюсь».

Високого авторитету в суспільстві зажили Харитоненки не лише великими мільйонами і порідненням з відомими князівськими та графськими династіями Горчакових, Урусових, Стенбоків. Це були яскраві особистості, діячі, які багато зробили для розвитку кращих культурних традицій в Україні і Росії.

Павло Харитоненко належав до когорти найвідоміших колекціонерів і меценатів, таких, як Павло Третяков, Сава Мамонтов, Богдан Ханенко, Терещенки. Але у радянську добу про нього не велено було згадувати. Багатющу художню колекцію Павла Івановича розпорошили по різних музеях Радянського Союзу. Посмертно приліпили придворні ідеологи йому ярлика «буржуазного націоналіста». За віщо? За те, що не дав загинути Качанівському маєтку-музею українського поміщика і збирача старовини Василя Тарнавського, а разом з ним і унікальній колекції козацьких реліквій, особистих речей Т.Г. Шевченка, зразків народної художньої творчості.

У власному маєтку П. Харитоненко створив справжній мистецький осередок. Відомих архітекторів, скульпторів та художників залучав до роботи над спорудженням церкви. Виконана у стилі давньоруської архітектури, вона вважається одним з найефектніших творінь архітектора Щусєва. В ній розміщувалося харитоненківське зібрання давньоруських ікон.

Пам'ятаючи завжди своє національне коріння, шануючи звичаї і традиції свого народу, Харитоненко був також шанувальником російської культури. Не випадково Петербурзька академія мистецтв обрала його почесним членом. Тривалий час він очолював московське відділення Російського музичного товариства.

У московському будинку Харитоненка (нині посольство Великобританії в Росії) зберігалася чи не найбільша з відомих приватна колекція — твори братів Васнецових, В. Серова, К. Коровіна, М. Врубеля, К. Сомова, давньоруський живопис, російські й українські ікони, речі декоративно-прикладного мистецтва. Харитоненко став одним з фундаторів Музею красних мистецтв (тепер Музей образотворчих мистецтв ім. О.С. Пушкіна). Значні кошти вніс він і на спорудження пам'ятника Богдану Хмельницькому в Києві.

Щедрі благодіяння дісталися від родини цукрозаводчиків їх рідному місту. Дотепер збереглися будівлі — лікарні, гуртожитки, навчальні й медичні заклади, церкви, зведені коштом Харитоненків. Земляки широко шанували цих людей. Івана Герасимовича було обрано почесним громадянином міста. У своєму заповіті він, звертаючись до рідних, писав: «Любіть Суми так, як люблю я».

Рід Харитоненків обірвався у 1927 році, коли у Мюнхені помер Іван, син Павла Івановича. Відомо, що у Парижі живе престаріла онука Павла Івановича — Віра Петрівна Мусіна-Пушкіна. Є у неї син та онук. Про інших спадкоємців, на жаль, відомостей нема.

... Сьогодні, прагнучи збудувати нову Україну, ми з готовністю їдимо за великі гроші запозичувати чужий досвід. І забуваємо, що були колись на цій землі українці, які вміли ефективно господарювати. Вони створили для майбутніх поколінь величезний культурний капітал, сподіваючись, що він стане у пригоді нащадкам.

Як сумний символ нашої дійсності сприймався порожній постамент у центрі Сум. У 1899 році вдячні городяни спорудили на добровільні пожертвування пам'ятник Івану Харитоненку. Більшовицька влада, природно, відправила бронзову постать «експлуататора трудящихся» на переплавку, а його місце віддали Володимиру Іллічу. Потім вождя перемістили на майдан перед будинком обласної Ради. А постамент залишився «безгоспним». Кілька років тому громадськість міста порушила перед міськрадою клопотання про відновлення пам'ятника Харитоненку. Відповідне рішення прийняли, почали збирати кошти. Тоді на все достатньо було 100 тисяч карбованців, але надії на щедрих спонсорів не справдилися. Справа затяглася. Було зібрано вже понад 5 мільярдів.

Не поспішали надати почесному громадянину Сум його законне місце...

Віталій МАКСЮТЕНКО.
Суми.

***

Минулої неділі у центрі Сум під урочисту мелодію дзвонів Спасо-Преображенського собору відкрито пам'ятник відомому підприємцеві і меценату Іванові Харитоненку. Бронзова статуя — точна копія фігури, яку було встановлено на цьому ж постаменті у 1899 році, а затим знищено більшовицькою владою, — зайняла нарешті своє законне місце. Відкрили пам'ятник голова облдержадміністрації Анатолій Єпіфанов, голова Сумської міськради Олександр Андронов та скульптор Анатолій Івченко. Освятив монумент владика Сумський і Охтирський Іонафан. Ця подія стала головною у програмі цьогорічного святкування традиційного дня міста.

Рушник для Кобзаря

У Новоград-Волинському меморіальному музеї Лесі Українки багато рушників. Один з них вишитий недавно, однак історія його варта окремої розповіді.

З червня по серпень 1889 року вісімнадцятирічна Леся перебувала на лікуванні в Одесі. Разом з Маргаритою Комаровою (це ім'я в біографії поетеси зустрічається не раз, згадує її Леся Українка і в одному з віршів) вишили рушник. Підтверджують це спогади Лесиної сестри Ольги Косач-Кривинюк: «Маргарита Комарова, поїхавши того літа до когось у гості на Канівщину, одвезла в хату на могилі Шевченка того рушника, що його вони вдвох з Лесею вечерами-вишивали. Як ми (мати, Леся і я) літом 1891 року були на могилі Шевченка, то бачили того рушника, як він висів в чільному місці в хаті». У 1909 році в журналі «Рідний край» написала про це Олена Пчілка — мати Лесі Українки.

Зовсім не випадково те, що поетеса саме через рушник передала свою шану великому Кобзареві. У спогадах Ольги Косач-Кривинюк читаємо: «З наймолодшого віку Леся бачила, як мама збирає народні узори, перемальовує їх, лагодячи до друку. Леся дуже добре розумілася на них і артистично виконувала різні українські народні вишиванки».

У тридцятих роках, коли Тарасову світлицю розібрали, загубилися сліди Лесиного рушника. В пошук включилася науковець із Канева Зінаїда Тарахан-Береза, досвідчений майстер народної вишивки Галина Бондаренко, яка поставила собі за мету відтворити за фотознімками рушники з Тарасової світлиці. Вірили: така святиня пропасти не може. І справді, рушник, що його Леся вишила разом з Маргаритою Комаровою, було виявлено у новій експозиції Київського музею Шевченка.

За фотознімком, вміщеним у журналі «Україна», його відтворила для Новоград-Волинського музею Лесі Українки Ніна Ребеш — переселенка з чорнобильської зони, яка живе нині в Гульську Новоград-Волинського району. До речі, тамтешнє КСП носить ім'я Лесі Українки.

Залишається додати, що завідувачка Лесиного музею у Новограді-Волинському Віра Римська, яка розповіла цю історію, — палка шанувальниця народної вишивки. У залі пошанування пам'яті Лесі Українки є і рушник, вишитий умілими руками Віри Омелянівни. Вона розповіла про сьогодення батьківщини поетеси, а ще показала свою нову знахідку — рушник, що його подарував Михайлові Драгоманову гурт українок Чернігова. Це чудовий експонат для музею-садиби Драгоманових-Косачів у Новограді-Волинському, про відкриття якого мріє Римська.

Олексій КАВУН.
Новоград-Волинський.

НАЗВУ І ПРАПОР ЇМ ДАЛИ, А РЕШТУ ВСЕ СОБІ ВЗЯЛИ

Як то кажуть, приїхали! Відтепер Національна опера, щоби взяти до постановки той чи інший твір, щоб виїхати на гастролі до Варшави чи Мюнхена чи навіть «накинути» до зарплати соліста мільйон-другий карбованців, мусить усе це погоджувати з Міністерством культури і мистецтв. А там уже як на те подивляться.

Справді-бо, як за старих «добрих» часів, коли без погодження з «верхами» і чхнути не можна було на сцені. Постановою Кабміну України від 12 червня ц. р. визнано такими, що «втратили чинність», кілька пунктів урядового документа від 20 листопада 1992 року, яким регламентувалася діяльність Національної опери. Зокрема, 4-й пункт, де зазначалося: «Національній опері України надати право самостійно проводити свою творчу, гастрольну, зовнішньоекономічну та фінансово-господарську діяльність на основі законодавства України та положення про театр». Тепер керівництво театру втратило право самостійно затверджувати структуру і штати, встановлювати посадові оклади згідно з діючими схемами, без дотримання тарифів середніх окладів (звісно, в межах утвореного у встановленому порядку фонду заробітної плати), як це було донедавна.

— Інакше, ніж наступом на демократичні засади, цей документ назвати не можна, — сказав директор і художній керівник Національної опери Анатолій Мокренко. — Від цього постраждає не тільки наш театр, а й уся українська культура, імідж України в світі. Це повернення до старих часів, коли культурою керували чиновники. А саме завдяки творчій свободі ми зуміли вижити в ці важкі часи, мало того — утвердити своє творче ім'я в мистецькому світі. Від Німеччини і Франції до США і Японії.

І що характерно, постанова уряду впала на колектив Національної опери, як посеред літа сніг на голову. Без усяких аргументів, без попередження.

Невже й справді чиновники з міністерських кабінетів знову диктуватимуть митцям-професіоналам, де ставити «серпочок», а де — «молоточок»?

Володимир КРАСНОДЕМСЬКИЙ.

БЕЗ «СЕМИ ПЕЧАТОК»

Чи не найбільшу бібліотеку — 10 тисяч діаспорних видань — зібрано у Прикарпатському університеті імені В. Стефаника в Івано-Франківську.

Започаткував книгозбірню ректор навчального закладу, член Міжнародної асоціації україністів професор Віталій Кононенко. Тут є художня література, суспільно-політична, мовознавча, історична, музична, мистецтвознавча, педагогічна, філософська, релігійна, огляди української преси, зразки різноманітних періодичних видань з Канади, США, Австралії, Німеччини, Великобританії.

Звичайно, нині жодна бібліотека не в змозі придбати таку розкіш. Книги Прикарпатському університетові подарували громадські та наукові діячі Богдан Ясінський, Володимир Галюк, Богдан Желехівський, Петро Кравчук, багато інших приватних осіб та установ, зокрема Національна бібліотека Конгресу США.

Доступ до книг мають не лише викладачі і студенти університету, а кожний зацікавлений. Достатньо, навіть без запиту, показати документ і одержуй книгу з будь-якої тематики, відкривай для себе світи, що не так давно були за «сімома печатками».

На знімку: бібліотекар Ірина Мороз (друга праворуч) підбирає літературу студентам історичного факультету.

Фото Володимира МИГОВИЧА (Укрінформ).

У номер

Київ

Фізики дивляться у майбутнє

В столичному Будинку кіно учора відкрилася 23-я наукова конференція Європейського фізичного товариства, присвячена проблемам фізики плазми та керованого термоядерного синтезу. Організатор — вітчизняний Інститут теоретичної фізики — зібрав у Києві майже 450 наукових світил з багатьох країн світу.

За словами директора Інституту теоретичної фізики, академіка Олексія Сітенка, останнім часом економічні труднощі в Україні «пригальмували» розробки з технічного використання процесів ядерного синтезу для одержання енергії. Тим часом у світі вже створено прототипи реакторів, які ґрунтуються на реакції синтезу. Якщо простіше — такі реактори не будуть пов'язані з радіоактивними відходами. Щоправда це в перспективі. Конференція має створити передумови для відновлення таких розробок в Україні.

Луцьк

Квіти на могилах розстріляних

Тут відбувся мітинг-реквієм по невинно розстріляних енкавеесівцями 23 червня 1941 року в'язнях місцевої тюрми.

До чотирьох могил, під гранітними плитами яких спочиває прах майже чотирьох тисяч в'язнів, покладено живі квіти. Серед присутніх на мітингу був свідок цієї страшної трагедії, який чудом уцілів під час розстрілу, житель села Буянів Луцького району Микола Павлович Куделя. Він розповів про криваву розправу енкавеесівців над в'язнями, яка сталася 55 років тому.

У тюрмі більшовицький режим утримував здебільшого молодь, яка відстоювала ідею української державності.

Херсон

Розкошує сарана

Торік уперше в області було виявлено масове відродження личинок найнебезпечнішого шкідника сільгоспкультур — сарани, зокрема її різновиду – італійський прус.

Як повідомив начальник районної станції захисту рослин Микола Гриценко, нині сарана з'явилася в Цюрупинському районі. Вона розкошує на полях колективних сільгосппідприємств «Родина», імені Шевченка. У районі й області вживають заходів для знищення шкідника отрутохімікатами.

Премії

ЛІТАЙТЕ, ГОЛУБИ, ЛІТАЙТЕ...

ТРИ студенти Львівської академії мистецтв стали лауреатами міжнародної премії «Smirnoff» у галузі моди, вибороли три перші премії в українському національному фіналі.

Гасло творчого змагання студентів-модельєрів «Зазирни вглиб себе» давало простір для польоту фантазії, відтворення ідей боротьби добра і зла, екології природи і душі в незвичайних матеріалах, фантастичних конструкціях, у відповідній пластиці і музиці, елементах режисури тощо.

Львів'яни приголомшили і учасників конкурсу, і членів журі ще на першому відбірковому етапі. Із 47 ескізів було відібрано десять, і сім із них належали вихованцям кафедри моделювання Львівської академії мистецтв. Учасникам фіналу було надано кошти для реалізації їхніх задумів у матеріалі. А матеріали були незвичні, нетрадиційні – від шкіри, металу, дзеркал аж до пари голубів, які вилітали з-під костюму першокурсниці Ірини Полякової. Саме вона за оригінальне втілення теми добра і зла здобула першу премію і право на поїздку в Торонто.

Молоді львівські зірки та їхній учитель Олександр Коровицький вкотре привернули до себе увагу. От якби до них повернулися обличчям ще й меценатські зірки!

Голуби до польоту готові.

Оксана ТЕЛЕНЧІ.

Львів.

Спорт

Грозі авторитетів – велосипед

Теніс. На кортах Республіканського вищого училища фізкультури відбувся третій турнір пам'яті видатного українського тенісиста Михайла Мозера. Цього разу він зібрав 28 хлопчиків з кількох регіонів нашої країни.

У вирішальному матчі зустрілися вихованці київської ДЮСШ-1 (головний тренер Йосип Айзенштадт) Михайло Філіма та Микола Білошицький. Перший виявився сильнішим — 6:4, 6:2 і отримав головний приз. Але і Білошицький, якого називали грозою авторитетів (на шляху до фіналу переміг кількох сильних суперників і, зокрема, члена збірної України Соколова), не залишився без нагороди. Президент концерну «Украгротехсервіс» (головного спонсора турніру), віцепрезидент національної Федерації тенісу, народний депутат України Володимир Бортник вручив Мишкові велосипед.

До речі, без подарунків не залишився жодний учасник змагання. У зв'язку з цим, скажемо схвальні слова на адресу організаторів турніру. Його директор Неллі Олександрівна Горбунова вклала в ці змагання душу.

Попередні змагання пам'яті динамівця Михайла Мозера приймали чудові корти стадіону «Динамо». Цього разу довелося змінити адресу. Чому? Вичерпної відповіді так і не отримав...

Мрія поки що залишається мрією

Українські тенісистки Ольга Лугіна та Наталя Медведєва здобули право виступати в парних змаганнях на Олімпійських іграх в Атланті. До того ж, Медведєву включено й до особистого турніру. Про це подбала Федерація тенісу країни. Але цих спортсменок чомусь не включають до складу української олімпійської дружини. Вимагають гарантію, що вони посядуть місце не нижче шостого.

От і виходить, що дівчата-патріотки можуть залишитися за бортом олімпійського лайнера. А в той же час у НОК України до останньої миті умовляли брата Наталки — Андрія Медведєва, щоб той поїхав до Атланти. А він уже не вперше відмовляється грати за Україну. Тільки при чому тут Наталка? Хіба повинна вона розплачуватися за вчинки брата? І за що, питається, повинна страждати Лугіна? Дівчата вирішили йти до кінця і в крайньому разі поїхати до Атланти ... за власний кошт. А що робити, якщо у нас таке ставлення до спортсменів-патріотів?..

«Хет-трик» Кастрікелли

І харківський етап турнірів серії «сателіт», що проходять в Україні, виграв італієць Кастрікелла. У фіналі він цього разу переграв досвідченого харків'янина Дмитра Полякова. Сьогодні на Київському спорткомплексі «Наука» розпочинається завершальна частина змагання — турнір «Мастерс».

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

СЛАБКА ПОЛОВИНА — ВЕЛИКА СИЛА

ВСЕУКРАЇНСЬКА конференція «Стратегії IV Всесвітньої конференції зі становища жінок і програма дій в Україні» зібрала в столиці понад 350 учасниць, котрі категорично відкидають відведене їм сильною половиною людства середовище існування поміж трьох німецьких літер «К».

Організатори конференції — міжнародна організація «Жіноча громада», Комітет у справах жінок, материнства і дитинства при Президентові України, Союз українок, Спілка жінок України, Всеукраїнське жіноче товариство імені Олени Теліги, асоціація «Жінки в засобах масової інформації» — переконані, що в Україні немає реальної рівності чоловіків і жінок у суспільстві, громадсько-політичному житті й управлінні державою. Найболючіші сучасні проблеми жіноцтва розглядалися на пленарних засіданнях та «круглих столах». І хоча конференція відбулася не за державні кошти, а за сприяння представництва ООН в Україні, Інституту демократії імені Пилипа Орлика та Британської ради, стала чи не першим заходом, який зібрав поруч представників неурядових структур і обласних держадміністрацій. Адже, як наголошували учасниці зібрання, найбільше, чого бракує українському організованому жіноцтву, — це єдності.

Український жіночий рух не сприймають як суспільне явище у вищих ешелонах влади, — констатують українські феміністки. Але аж ніяк не збираються складати зброю: запропонували рекомендації щодо національної стратегії поліпшення становища жінок в Україні та ухвалили платформу дій недержавних жіночих організацій України відповідно до Пекінської декларації та платформи дій.

Юліана ШЕВЧУК.

Отакої!

А ЧИ СПОДОБАЄТЬСЯ КЛІНТОНУ?

Лише місяць знадобився фірмі "Трелакс Лтд.", щоб надрукувати збірку кіровоградського композитора, викладача музучилища Кіма Шутенка "27 двоголосних фуг для фортепіано на теми українських народних пісень". А до цього рукопис пролежав тривалий час у видавництві "Музична Україна", де ніяк не міг побачити світ через украй мізерне фінансування. Тираж невеликий — 500 примірників, і схоже, що незабаром збірка стане бібліографічною рідкістю. Цікаво, що присвячено збірку президентові Сполучених Штатів Америки Біллу Клінтону. Коли автора запитали, чому саме йому, той відповів: "Мені подобається ця людина". Кім Шутенко збирається надіслати книжечку американському президентові.

Микола ВОЛОК.

Кіровоград.

Питання руба

Гроші державні — квартира власна

ЦЯ МАЙЖЕ *детективна історія з наданням кредиту для придбання власного житла в сумі два мільярди дев'ятсот двадцять мільйонів чотириста тисяч карбованців сталася в Луцьку.*

А було все так. Головний бухгалтер представництва Фонду держмайна по Луцьку Ольга Сковорода 5 лютого цього року на ім'я начальника свого ж представництва Володимира Чепурного написала ось таку коротеньку заяву: «Прошу надати пільговий кредит на придбання квартири». Того самого дня з'явився наказ Володимира Чепурного про створення комісії щодо надання кредиту державному службовцеві. Головою комісії став... Чепурний, а членами — його підлеглі: юрист представництва Н. Клец і бухгалтер Т. Мартиняк.

А вже 9 лютого відбулося засідання комісії, яка постановила: «У зв'язку з тим, що всі законні підстави, надати Сковороді О. А. безвідсотковий кредит строком на 20 років у розмірі 2920400 тис. крб.» (Цитуємо дослівно). Того ж дня з'явився наказ Чепурного про надання кредиту. Того ж дня відбулося і підписання угоди про надання кредиту...

Від подання заяви до укладання угоди минуло чотири дні. Вражаюча оперативність! А ми говоримо про наш бюрократичний менталітет. Який там, даруйте, в біса менталітет, коли пахне мільярдами! Одне слово, Ольга Антонівна Сковорода 16 лютого 1996 року одержала в банку готівкою ... майже три мільярди карбованців. А 28 березня придбала трикімнатну квартиру, заплативши за неї два мільярди чотириста сорок мільйонів карбованців. Решту грошей — 440 мільйонів карбованців — Ольга Антонівна внесла в касу представництва фонду.

Володимир Іванович Чепурний, з яким я розмовляв на цю тему, вважає, що кредит видано правильно, він передбачений наказом Фонду держмайна України ще в 1994 році. Можливо. В суперечку не вступатиму. Тепер цим «пільговим» кредитом займаються працівники обласної прокуратури, то, гадаю, вони скажуть своє слово. Хочу звернути увагу на ось такий факт. Начальник регіонального відділення ФДМ України по Волинській області Юрій Куц ще 23 травня 1995 року видав розпорядження, яким тимчасово заборонив користуватися Положенням про порядок використання коштів, одержаних як прибуток від реалізаційних операцій та коштів позабюджетного фонду приватизації. Сьогодні Володимир Іванович каже, що про це розпорядження свого вищого керівника він... не знав. А може, не хотів знати?

—Володимир Чепурний знав про моє розпорядження, я про це оголосив на колегії, де був присутній і Чепурний, — сказав Юрій Куц. — Але керівник знехтував моє рішення. Вважаю, що видання ним такого кредиту — неправомірне. А нещодавно Генеральна прокуратура України заборонила Фондові держмайна України видавати пільгові кредити.

Під час ознайомлення з цією справою постає чимало різних питань. І правових, і моральних. Наприклад, кредит видають із коштів, одержаних від позареалізаційних операцій. Що це за поняття -«позареалізаційні операції»? Як це розуміти? Хто може до пуття пояснити, як саме з'являються кошти від таких операцій? Адже представництво фонду фінансується з бюджету, виконує функції, передбачені в положенні про його діяльність, та й годі. Похапцем було створено комісію під заяву лише однієї Сковороди. Чим і як можна визначити доцільність такого кредиту? Всі члени комісії — особи, які адміністративно підпорядковані В. Чепурному. Кредит видано на 20 років. І чому саме він безвідсотковий? Але ж, люди добрі, ці мільярди — державні кошти. У договорі не передбачено конкретних термінів повернення кредиту та розрахункового рахунку, на який повертатимуть позичені кошти. Отак узяли майже три мільярди в держави... І купили квартиру. Це що, неуважність чи, може, злочинна халатність?

Поміркуймо ще над одним. Гроші взято 16 лютого, а квартиру придбано 28 березня. А на руках — майже три мільярди карбованців! За цей час три мільярди могли зробити... ще три рази по три. Щодо цього я, правда, не маю фактів. Просто задумався. Чесне слово, є над чим. Дуже вже у нас багато отих «позабюджетних», «позаприватизаційних», «позадержавних», «позаконтрольних», «позареалізаційних» коштів. Отак і живемо — «поза».

Поза Законом!

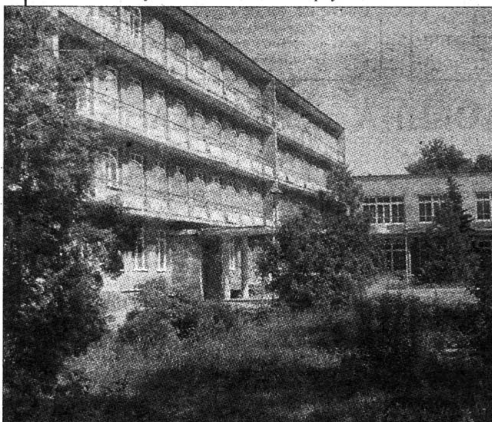
Богдан БЕРЕКЕТА.
Волинська область.

Лісова казка на Пісочному озері

ЯК ЧАСТО *ми шукаємо здоров'я в далеких, почасти екзотичних місцях, забуваючи про наш рідний край. Візьмемо за приклад санаторій «Лісова пісня», розташований в мальовничому куточку Волині на березі озера Пісочне. Цей оздоровчий заклад нічим не поступається знаменитим здравницям Криму чи Кавказу. Джерельно чиста вода, золотий пісок, багатий на ягоди та гриби ліс, цілюще повітря — то справжня лісова казка. Крім того, в радіусі 100 кілометрів немає жодного промислового підприємства.*

Чим же славиться санаторій «Лісова пісня»? Передусім, тут широко використовують фітотерапію. Для лікування застосовують 97 місцевих лікарських рослин.

— Щороку фахівці нашого санаторію на території Шацького природного національного парку заготовляють більш як 6 тонн лікарських трав, — розповідає головний лікар санаторію «Лісова пісня» Микола Шидловський. — Практикуємо не тільки вживання екологічно чистого чаю, а й фітобальнеолікування, використання індивідуальних та групових фітоаерозолей, фітоаплікацій, фітомазей. Торік, приміром, благотворну дію фітотерапії відчули на собі понад 8 тисяч чоловік. Хороші результати від цього лікування отримують хворі з серцево-судинною патологією, із захворюванням шлунково-кишкового тракту, урологічної та дихальної систем, хворі з порушенням обміну речовин. Якщо раніше майже 80 відсотків пацієнтів в санаторії приймали медикаменти, то нині — лише 12 відсотків.

Оздоровлюють тут людей і моршинською водою, і лазеротерапією...

Тільки в «Лісовій пісні» можна прийняти мелісові, чебрецеві, валеріанові ванни. Для виведення з організму шлаків пропонують відпочивальникам березовий сік (санаторій самотужки консервує близько 11 тонн соку з м'ятою і материнкою), фіточаї та морси з ожини, журавлини, горобини, чорниць. Місцевими лікарями розроблено комплексну терапію з виведення радіонуклідів.

Тому й не дивно, що серед відпочивальників зустрінеш не тільки волинян чи мешканців інших регіонів України, а й німців, поляків, чехів, білорусів, росіян, угорців... За останніх два роки тут оздоровилися представники 17 країн світу.

Василь БОГДАНОВИЧ.

Спорт

Через тридцять років — на «Уемблі»

Чемпіонат Європи з футболу. Чвертьфінальні матчі

Лондон. **Англія — Іспанія. 0:0** (додатковий час — 0:0, пенальті — 4:2).

Ліверпуль. **Франція — Нідерланди.** 0:0 (0:0, пенальті - 5:4).

Манчестер. Німеччина — Хорватія. 2:1. 1:0 Клінсманн, 2:1. 1:1 Шукер, 51, 2:1 Заммер, 59.

Бірмінгем. **Чехія — Португалія.** 0:1. Поборський, 53.

Перший день чвертьфіналів видався напрочуд прісним і сухим. Поталанило господарям турніру, які не без допомоги арбітра «вимучили» перемогу над іспанцями. Переможені справили значно лiпше враження. Їхні дії були осмисленіші і привабливіші.

У безбарвній грі, також за допомогою післяматчевих пенальті, господарі майбутнього чемпіонату світу французи взяли гору над збірною Нідерландів, яку, кажуть, нібито роздирають етнічні сварки між гравцями. А відтак і футбол ця команда демонструє відповідної якості. Хоч в її складі повно зірок.

А от наступного дня на островах стало значно веселіше і цікавіше. Хорвати, які завоювали симпатії багатьох, дуже активно почали зустріч проти німців. Вони багато рухалися і створили кілька гострих моментів біля воріт Кепке. Фахівці з подивом констатували, що німецька оборона, яка перед цим не пропустила жодного м'яча, досить часто не могла дати ради рухливим хорватським нападаючим. Але рахунок відкрили саме футболісти Німеччини. Захисник хорватів Нікола Єркан зіграв рукою (як на мене, ненавмисне) у власному штрафному майданчику. Пенальті чітко реалізував Юрген Клінсманн.

Хорвати продовжували тиснути. Але ніяк не могли реалізувати перевагу влучним ударом. У другому таймі їм все ж удалося досягти бажаного. Вкотре помилився німецький захист і цим скористався блискучий форвард Давор Шукер. Однак невдовзі німці довели, що вони неперевершені майстри гри саме в скрутні моменти. Переможний гол забив, відмінно зігравши на випередження, рудочубий Матіас Заммер.

Таким чином, завтра на знаменитому «Уемблі» англійцям у півфіналі доведеться помірятися силами з німецькою збірною. Варто зазначити, що німці не програвали цьому суперникові у представницьких турнірах, починаючи з 1966 року, коли ці команди в тому ж Лондоні зустрічалися в фінальному поєдинку чемпіонату світу, який виграли британці. Однак цього разу буде відсутній лідер команди Німеччини Клінсманн, котрий зазнав травми.

Попри філігранну техніку та особливо принадний стиль гри, який журналісти нарекли «футболом-шампанським», португальці, змагаючись із чехами, практично не створили голевих моментів. Зате футболісти Чехії, відмінно обороняючись, успішно контратакували. Саме під час одного з контрвипадів Поборський, якого називають «суперекспресом», забив чудовий гол.

Отже, другий півфінал — Чехія — Франція. Він відбудеться у Манчестері.

Віктор БРАНИЦЬКИЙ.

На знімку: «Слухаюсь, гер тренер, обов'язково заб'ю вирішальний гол», — каже, мабуть, Матіас Заммер своєму наставникові Берті Фогтсу.

Арбитражный суд Севастополя (335008, Севастополь, пл. Восставших, 6) возбудил дело № 0005/2 от 16.04.96 г. о признании банкротом МП «Суздаль» (335000, Севастополь, ул. Гавека, 2) р/с 468027 в АКБ «Синк» г. Севастополя, МФО 324399.

Претензии кредиторов принимаются в течение месяца со дня опубликования этого объявления.

Арбитражный суд Автономной Республики Крым (333000, Симферополь, ул. Карла Маркса, 18) возбудил дело № 961-6 о банкротстве фирмы «Юлия-95» (Симферополь, ул. Д. Ульянова, 6, расчетный счет № 606843 в Центральном городском отделении АК АПБ «Украина» в Симферополе, МФО 384287).

Претензии кредиторов принимаются в течение месяца.

Совместное украинско-итальянское предприятие в виде общества с ограниченной ответственностью фирма «ТРИАВ» ликвидируется.

Претензии принимаются в течение одного месяца со дня опубликования данного объявления по адресу: 343871, г. Авдеевка Донецкой области, ул. Маяковского, 94.

Арбітражний суд м. Києва (252030, м. Київ-30, вул. Б. Хмельницького, 44-в) порушив справу № 12/121 про банкрутство МСП «Алліс» (м. Київ, вул. Січневого повстання, 21, корп. 19, к.10 (юридична адреса), м. Київ-61, вул. Патріотів, 75-а, кв.1 (фактична адреса), розрахунковий рахунок № 468701 в АБ «Авторитет», МФО 322302.

Заяви кредиторів з майновими вимогами та пропозиції санаторів приймають протягом місяця з дня опублікування цього оголошення.

«Приснилась мені мама уві сні...»

13 червня у Чернівцях розпочався всеукраїнський фестиваль пісні «Доля». Серед молодих естрадних співаків і черкащанин Олександр Недобор. До пісенної столиці Буковини він привіз дві чудові пісні: «Україна»— музика черкаського композитора Івана Дяченка на слова юної поетеси зі Сміли Оксани Кириченко та «Сон про маму». Історія другої пісні хвилююча й загадкова.

У 80-х роках керівник художньої самодіяльності одного з технікумів Прилук, що на Чернігівщині, Сергій Білобловський запропонував своєму вихованцеві — місцевій естрадній «зірці» Олександрові Недобору — нову пісню. «Це слова і музика Володимира Івасюка, — сказав Сергій, — але вона ніде і ніким не виконувалася. Композитор подарував пісню матері одного зі своїх друзів. До мене вона потрапила цілком випадково». Сповнену ніжності і невимовного тепла пісню записав Олександр Недобор. Згодом він повіз її на І-й Всесоюзний фестиваль естрадної пісні, що відбувся у Дніпропетровську. Однак московське журі, прослухавши «Сон про маму» і дізнавшись про її автора, недопустило хлопця з Прилук до участі у конкурсі.

Відтоді пісня почала жити своїм життям. Недобор співав її всюди, де доводилося виступати. Однак жодного разу вона не звучала на широку всеукраїнську аудиторію. Тому у Чернівцях «Сон про маму» відсвяткує своє друге народження. Аби ще відгукнулася та невідома людина, матері якої Володимир Івасюк залишив невмирущий дарунок, тоді б вона з повним правом і навічно влилася з'яснила у веселковому пісенному водограї буковинського солов'я.

Лідія ТИТАРЕНКО.

Сон про маму

Приснилась
мені мама уві сні,
Схилившись
над моєю головою,
Так лагідно
промовила мені:
«Я скучила,
синочку,
за тобою...»
І чую я, як теплою рукою
Подушку обережно
поправляє
І до щоки торкається щока,
Старенька щось розказує,
питає.
Так ніжно в очі дивиться
мені
І радощі своєї не ховає.
Прокинусь я —
вже ранок на вікні
Стоїть
і сонце у руках
тримає.
Озвалася піснями
далина
За синьою
широкою рікою.
Мені здається,
що іде вона,
Моя старенька,
все життя за мною.

Кіт-мандрівник

ЯКБИ тваринам, як людям, давали зірки за подвиг, то кіт Семен із заполярного Мурманська мав би отримати зірок п'ять відразу.

... Родина Синишиних свого сіамського кота просто обожнювала, а тому коли зібралися в південні краї у відпустку, і думки не було, щоб залишити Семена вдома: нехай на південному сонечку погріється! Відпустку провели чудово, по дорозі назад під вечір заїхали до Москви. Не для того, щоб коту столицю показати, а просто «Москвич» підремонтувати: дорога все ж таки далека...

Коли з міста виїжджали, виявили, що кота в машині немає. Повертатися не наважились, бо міста не знали і вирішили, що двір, у якому ремонтувалися, не знайдуть. Були сльози, взаємні образи, що в машині аж четверо, а подивитися за твариною нема кому. Та що зробиш, з часом пробачили образи і, щоб не боляче було переживати втрату, завели нового кота...

Що подумав кіт про своїх господарів, нам невідомо. Він не знав не тільки Москви, а й дороги на Мурманськ. Та його вів великий інстинкт, вів шість з половиною років. Карту своєї подорожі кіт Семен скласти не міг, але навіть за найкоротшого шляху він пройшов дві тисячі кілометрів, приблизно по кілометру за день. Як харчувався і як уникав небезпек — невідомо. Та одного разу незрозуміла, брудна, худа істота почала битися в двері Синишиних і дико нявчати. Коли впустили, істота вмить прослизнула на кухню до знайомої миски. А наситившись, як і багато років тому, стрибнула на улюблене місце відпочинку — телевізор.

Про подорожі кішок, які заблукали, люди зібрали багато історій, але чи є серед них така, щоб кіт мандрував так довго і на таку велику відстань?

Люди на чотирьох колесах побоялися заблукати у великому місті, нерозумна тварина на чотирьох стертих лапах — через роки, через відстані — знайшла будинок за дві тисячі кілометрів. Ні, не пізнати нам усіх загадок природи...

На знімку: він від'ївся, «шерстистість підвищилася» і має тепер ось такий вигляд. (Хазяйка Алевтина Михайлівна та кіт-герой Семен).

Фото Семена **МАЙСТЕРМАНА.**

(ІТАР-ТАРС).

Поради на щодень

САМ СОБІ МАЙСТЕР

• Зламану пружину садового секатора можна тимчасово замінити шматком гуми 15х15х200 мм. Вкладіть її в пази ручок і перев'яжіть товстими нитками.

• Обгорнувши корок термоса одним шаром фольги (упаковка шоколаду, чаю), ви позбавите його від руйнування, пов'язаного з постійною дією високої температури рідини, налитої в термос.

• Силікатний клей не загусне, якщо додати в пляшечку 2—3 краплі шампуню і ретельно перемішати.

АЗБУКА ВРОДИ

• Чудовий засіб, який допомагає зберегти свіжість шкіри,— випита натщесерце склянка води, в якій варилися овочі.

• Дотримуючись дієти щоб скинути зайву вагу, вживайте більше вітамінів, щоб шкіра не втратила своєї свіжості. Кілька днів на місяць надавайте перевагу сирим овочам, особливо моркві та селері. Найкраще готувати з них салат, заправляючи його соком лимона й олією.

• Два корисні коктейлі: змішати по 2 ст. ложки селери, петрушки (кореня) і лимона; змішати рівні частини морквяного й апельсинового соку, можна додати мед.

НАШ ДІМ

• Щоб надати блиску пофарбованій підлозі, слід вимити її таким розчином: 1—2 ст. ложки нашатирного спирту на відро теплої води, трохи пральної порошку. Як підсохне, протріть ганчіркою, ледь змоченою молоком.

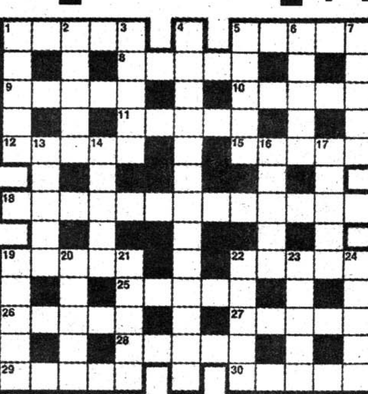
• М'які меблі можна вибити і в кімнаті. Накрийте їх чистою полотнинкою, змоченою у розчині оцту (1 ст. ложка на 1 л. води) і викручено, і вибивайте пилюку тонкою палицею. Якщо полотнина забрудниться, прополощіть її в чистій воді і знову змочіть у розчині. Закінчивши вибивання, почистіть меблі сухою щіткою.

• Натирати паркетну підлогу — справа дуже важка, до того ж нога постійно сковзає. Якщо прибити на щітку старий черевик, робота піде швидше.

• Паркетні підлоги і лаковані поверхні добре протирати ганчіркою, зволоженою теплою сумішшю гліцерину (10%) і води. Змочену ганчірку слід трохи витримати, щоб стекла волога. Така ганчірка, хоча й здається сухою, добре вбирає в себе пилюку.

• Якщо з підлоги треба зняти стару фарбу, змочіть її водою, а потім посипте содою, зверху вкрийте мокрими ганчірками. За ніч фарба відстане.

Кросворд

По горизонталі: 1. Один з головних богів наших пращурів. 5. Славетний козацький полковник. 8. Жертвоприношення. 9. Наказний гетьман. 10. Виноград. 11. Біблейський персонаж. 12. Дружина Ярослава Мудрого. 15. Річка в Криму. 18. Член парламенту. 19. Дерево, кущ. 22. Східні солодощі. 25. Напівводяний звір. 26. Тесть Тиміша Хмельницького. 27. Засіб зв'язку. 28. Річка у Полтавській та Харківській областях. 29. Геометрична фігура. 30. «Лілея лілейна», сестра Лесі Українки.

По вертикалі: 1. Естонська співачка. 2. Етнографічна група українців, які здавна живуть у Карпатах. 3. Одиниця довжини у Польщі, Словаччині, Чехії. 4. Теплообмін. 5. Місто на Кодимі. 6. Персонаж повісті М. Коцюбинського «Фата моргана». 7. Річкова німфа у давньогрецькій міфології. 13. Німецький письменник, автор трилогії «Голодний пастор». 14. Немилий чоловік. 16. Історичне місце, на якому розташована Полтава. 17. Центр району, що славиться симиренківськими садами. 19. Місце найбільшого зближення двох судноплавних річок. 20. Видатний російський художник з Чугуїва.21. Давньогрецький музичний інструмент. 22. Козак, засновник Харкова. 23. Промисловий центр у Польщі. 24. Індійський правитель з династії Маур'їв.

Відповіді до кросворда, надрукованого 8 червня

По горизонталі: 1. Федькович. 5. Речитатив. 6. Гуменюк. 9. Афіна. 11. Оріяна. 12. Альянс. 14. Аверс. 16. Серп. 20. Орел. 21. Шеремета. 22. Грабович. 23. Стус. 24. Ягайло. 26. «Сантосу». 27. Очко. 28. Аргипаса. 29. Кагор. 31. Остряниця. 34. Спіка. 36. Ярослав.

По вертикалі: 2. Душа. 3. Кенігсен. 4. Дюма. 6. Гуртковий. 7. Капітолій. 8. Трубіж. 10. «Іліада». 13. Челеста. 15. Величко. 17. Плебс. 18. Житія. 19. Абрис. 20. Олово. 25. Агатірси. 29. Коралі. 30. Ректор. 32. «Соломонія». 33. Переяслав. 34. Сура. 35. Адам.

ГОЛОС УКРАЇНИ

Засновник — Верховна Рада України. Видавець — Президія Верховної Ради України. 252019, м. Київ-19, вул. М. Грушевського, 5. Газета виходить з 1 січня 1991 року.

Головний редактор С. ПРАВДЕНКО.

Редколегія: О. БІЛИК (заст. головного редактора), Л. БРОВЧЕНКО (заст. головного редактора), А. ГОРЛОВ (перший заст. головного редактора), В. ЖЕЖЕРА, В. КРАСНОДЕМСЬКИЙ, С. ПИСАРЕНКО, А. СОЛОНСЬКИЙ, В. СУДДЯ (заст. головного редактора).

Адреса редакції: 252047, Київ-47, вул. Нестерова, 4.

ТЕЛЕФОНИ: для довідок — 441-88-23; телефакс — 224-72-54; відділ реклами — 441-89-34, 441-89-44, телефакс — 449-85-62.

♦ Рукописів не повертаємо.

♦ Листування з читачами — тільки на сторінках газети.

♦ За зміст та достовірність інформації у рекламних публікаціях відповідальність несе рекламодавець.

♦ Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій.

♦ За точність викладених фактів відповідальність несе автор.

Газета виходить 5 разів на тиждень (крім неділі й понеділка) українською і російською мовами. Індекс 60955. Тираж 344041.

Комбінат друку видавництва «Преса України». 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0 Зам. 0311114.

Свідоцтво про реєстрацію періодичного друкованого видання — КВ № 1 від 26.05.1994 р.